

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

4^E JAARGANG

WOENSDAG 23 APRIL 1919

No. 173

INHOUD

	Blz.
HET WETSONTWERP-AALBERSE INZAKE DEN ACHT-URIGEN WERKDAG door <i>Mr. Q. J. Terpstra</i>	401
Resultaten van de Vrijwillige Levensverzekering van het Amerikaansche Leger door <i>Dr. A. O. Holwerda</i>	404
Dividend-Uitkeering op Preferente Aandeelen	405
De Uitkomsten van de Engelsche Staatsmolestverzekering door <i>Mr. R. Mees</i>	406
Index-cijfers	407
Maatregelen ten opzichte van de Surinaamsche Koffie	408
De Rijksmiddelen	408
AANTEKENINGEN:	
Dumping einst und jetzt	408
De Britsche exporthandel in de periode 1913-1918 ..	409
REGERINGSMATREGELEN OP HANDELSGEBIED	410
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	411
Ontvangsten van Spoor- en Tramwegmaatschappijen ..	411
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.***WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN**Secretaris-Redacteur: *G. E. Huffnagel.*Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijg Plaatweg 37.*Telef. Nr. 3000. Telegr. adres: *Economisch Instituut.*Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 15,—. Buitenland en Koloniën f 17,— per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonne's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

22 APRIL 1919.

De geldmarkt is de afgelopen week beduidend ruimer geworden. Vooral op de prolongatiemarkt was het aanbod aanmerkelijk groter, zoodat de notering tot 4 pCt. terugliep. Donderdag was met het oog op de vacantiedagen, waardoor geldnemers vier dagen rente verloren, de vraag zeer gering, zoodat een notering van 3½ pCt. tot stand kwam, welke oogenschijnlijk te laag was in verhouding tot den toestand van de markt. Echter bleef ook na de feestdagen het aanbod zeer ruim en werd heden wederom 3½ pCt. genoteerd.

Ook in particulier disconto waren afsluitingen gemakkelijker. De rente veranderde echter slechts weinig. Prima papier werd voor 4½ à 4¾ pCt. verhandeld. In gemeentewissels waren de omzetten weder gering; de rente was 4½ à 4¾ pCt.

* * *

Ondanks de ruimere geldmarkt zijn de uitzettingen bij de Nederlandsche Bank toch weder niet onbeduidend groter geworden en is de bankpapieromloop weder met ruim f 5 miljoen toegenomen. De uitzetting vond plaats zoowel in den vorm van discontoeering als van beleening. De binnenlandsche wissels vermeerderden n.l. met 3 miljoen, de beleeningen met 5½ miljoen. Dat dus de toename van de bankbiljettenomloop nog niet groter was, kwam, doordat anderzijds weder in rekening-courant teruggestort werd. Deze saldi vermeerderden met ruim 2½ miljoen.

Ook aan de inschrijving op het schatkistpapier is de ruimere geldmarkt nog niet ten goede gekomen. De afloop is geen groot succes geweest. Ingeschreven werd voor slechts ca. 79 miljoen, bovendien werd van deze inschrijvingen slechts 60 miljoen toegewezen tot een vrij hooge rente, resp. ca. 4½, ca. 4½/16 en ca. 4¾ pCt. Bij een grotere toewijzing zou deze rente blijkbaar nog beduidend ongunstiger gewijzigd zijn geworden. Gegund werden nu f 29.700.000 3-maands promessen à f 989,22; f 24.600.000 6-maands promessen à f 977,50 en f 7.133.000 jaarbiljetten à f 1003,60.

HET WETSONTWERP-AALBERSE INZAKE DEN ACHT-URIGEN WERKDAG.

Dit ontwerp, waarnaar in werkgevers- en arbeiderskringen gedurende de laatste maanden met gespannen verwachting werd uitgezien, is thans eindelijk voor het publiek verkrijgbaar gesteld.

Het werd op den 11den April j.l. door Minister P. J. M. Aalberse bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediend en ofschoon de lezers van dit tijdschrift dus reeds in de gelegenheid zullen zijn geweest zich van den hoofdinhoud van dit eerste belangrijke stuk werk, door ons nieuwe Ministerie van Arbeid tot stand gebracht, op de hoogte te stellen, zoo is het toch wel de moeite waard hier ter plaatse dien inhoud nog eens — zij het in hoofdtrekken — nader te bezien.

Er is dan tevens gelegenheid om na te gaan, in hoeverre door het Ontwerp wordt tegemoet gekomen aan de behartigenswaardige wenken, welke achtereenvolgens de heeren C. F. Stork, G. de Clercq en Joan Gelderman in resp. de Nos. 159, 160, 170 en 171 van den loopenden jaargang van dit tijdschrift ten aan-

zien van deze materie met betrekking tot resp. de machine-, de chemische en de textielindustrie hebben gegeven.

Zooals bekend verondersteld mag worden, beschermt de op dit oogenblik nog geldende Arbeidswet 1911 alleen de z.g. „jeugdige personen” (dat zijn de kinderen beneden 17 jaar) en de vrouwen en dan nog voornamelijk maar alleen voor zoover zij in fabrieken of werkplaatsen arbeid verrichten. Voor dezen geldt tot dusver de 10-urige arbeidsdag en de 58-urige arbeidsweek.

Wanneer men vóór den oorlog en zelfs nog een jaar geleden zou hebben voorspeld, dat eene uitbreiding van deze wet tot de volwassen mannen en bovendien tot de talrijke ondernemingen, welke niet tot „fabrieken of werkplaatsen” kunnen worden gerekend, reeds aanstaande was, dan zou men ongetwijfeld niet heel veel geloof hebben gevonden.

Weliswaar bestond er een Wetsvoorstel-Schaper c.s., waarin de desiderata op dit gebied van socialistische zijde waren belichaamd, maar dit voorstel, hetwelk reeds in 1911 was ingediend, ondervond jarenlang niet de minste belangstelling en eerst in 1916 werd het in de Afdelingen der Tweede Kamer onderzocht. En ook overigens was er weinig reden om te verwachten, dat eene ingrijpende wijziging van onze Arbeidswetgeving reeds spoedig aan de orde zou worden gesteld. Immers de jaarlijksche bijeenkomsten van de Internationale Vereeniging voor de wettelijke bescherming der Arbeiders, van welker initiatief de laatste uitbreidingen der Arbeids- en Veiligheidswetgeving in de voornaamste landen van Europa het gevolg waren, werden sedert het uitbreken van den oorlog begrijpelijkerwijze gestaakt, zoodat de opwekking tot het geven van verdere sociale voorschriften, welke de verschillende Regeeringen en dus ook de onze, van die zijde gedurende de laatste jaren geregeld kregen, daarmede tevens was opgehouden.

Ongetwijfeld zal dus de geschiedschrijver, die zich in later jaren in den loop der Arbeidswetgeving van ons land mocht gaan verdiepen, wel eenigermate verbaasd staan, wanneer tot hem doordringt, dat na een betrekkelijk zoo kort tijdsverloop als ons thans van de inwerkingtreding der Arbeidswet 1911 (1 Januari 1912) scheidt, een nieuw Ontwerp-Arbeidswet door de Regeering werd ingediend, waarbij niet alleen eene uitbreiding der geldende regeling, ook tot de volwassen mannen en tot tal van ondernemingen, welke daar buiten vielen, wordt voorgesteld, maar waarbij tevens en bovenal eene verscherping van die regeling wordt aanbevolen door — althans voor fabrieken of werkplaatsen en kantoren — den acht-urigen werkdag verplichtend voor te schrijven in de plaats van den tot dusver alleen voor vrouwen en jeugdige personen geldenden tien-urigen.

Intusschen wij, die de oorlogsjaren hebben meegeemaakt en het zeer versnelde tempo, waarin de ideeën sedert dien marcheeren, ook „in eigen hoofde” bespeurd hebben, verwonderen ons over het feit, dat Minister Aalberse thans zijn Ontwerp-Arbeidswet heeft ingediend, in het geheel niet meer, zelfs al schakelen we met hem den invloed der gebeurtenissen, die zich in November j.l. hebben afgespeeld, hier heelemaal bij uit.

De eenige twijfel aan 's Ministers wijs beleid ten deze wordt dan eigenlijk ook alleen nog maar vernomen van dengene, die zich op de hoogte van den stand van deze zelfde aangelegenheid in de ons omringende landen heeft gesteld en die — kennis genomen hebbende van de argumenten, welke daar tegen de invoering van den wettelijken 8-urendag blijkbaar met meer succes worden volgehouden dan hier te lande — zich bezorgd afvraagt of onze industrie, na wat zij vooral in het laatste oorlogsjaar heeft doorstaan, de concurrentie met die landen wel zal kunnen blijven volhouden.

Inderdaad, wanneer wij nagaan, dat in Engeland

door de z.g. Industrial Joint Committee¹⁾ met algemeene stemmen (dus ook met die der 30 Trade-unions, die in de Commissie zitting hadden!) pas wordt aangedrongen op een 48-urige werkweek en dan nog met de noodzakelijke uitzonderingen; wanneer wij weten, dat in Frankrijk weliswaar kort geleden door den Minister van Arbeid een ontwerp betreffende den 8-urendag is ingediend*), maar dat eene invloedrijke vergadering als die van de Voorzitters der Fransche Kamers van Koophandel tegen deze uniforme regeling zeer beslist stelling heeft genomen²⁾; wanneer wij verder lezen, dat door de Commissie, welke annex aan de Vredesconferentie eene eventuele „internationale arbeidswetgeving” heeft ontworpen, wel de 8-urendag, maar de 48-urige week wordt voorgesteld, behoudens weer de noodige uitzonderingen³⁾ en men ziet ten slotte op grond van welke argumenten men zich van verder strekkende voorstellen heeft gemeend te moeten onthouden, dan vraagt men zich onwillekeurig af of het wel in alle opzichten verstandig is te noemen, dat ons kleine land, welks in zoovele opzichten van het buitenland afhankelijk en daarmede niettemin concurrerende industrie toch reeds een zeer moeilijken tijd tegemoet gaat, met deze nieuwe en ingrijpende regeling voorgaat!

Intusschen: het Ontwerp is nu eenmaal bij de Tweede Kamer ingediend en men kan er wel zeker van zijn, dat althans het voornaamste artikel (art. 24), hetwelk den 8-urigen werkdag en de 45-urige werkweek voor fabrieken of werkplaatsen brengt, zal worden aangenomen ook.

Gelukkig dus, dat de Minister in art. 25 een aantal uitzonderingen bij Algemeenen Maatregel van Bestuur en in art. 26 en 27 de aanpassing van de practijk gedurende een overgangstijd van resp. twee en vier jaar bij Ministerieel besluit, resp. Algemeenen Maatregel van Bestuur, mogelijk heeft gemaakt.

Voor eene industrie als b.v. die, waarover de heer Gelderman schreef (de textielindustrie) is het dus nu maar te hopen, dat de eene of de andere der bedoelde overgangsbepalingen op haar van toepassing wordt verklaard. In hoeverre echter de kans daarop groot mag worden geacht, staat — afgaandé althans op hetgeen in de Memorie van Toelichting op het Ontwerp hierover wordt gezegd — nog te bezien. Immers de Minister teekent bij de bovengenoemde artikelen 26 en 27 in zijne Memorie van Toelichting aan: „dat het in de bedoeling van de Regeering ligt van de hier gegeven bevoegdheden⁴⁾ slechts gebruik te maken, voorzover dit dringend noodzakelijk is en niet dan nadat de Hooge Raad van Arbeid⁵⁾ is gehoord. Verwacht kan dan ook niet worden — aldus gaat de Minister verder — dat reeds aanstonds afwijkingen zullen worden toegestaan voor het geheele tijdvak van 2 resp. 4 jaar, dat de artikelen aangeven, tenzij onomstootelijk vaststaat, dat met een korteren termijn niet kan worden volstaan. Ook zal telkens nauwkeurig worden nagegaan of niet een geringere ver-

¹⁾ Men zie de uitvoerige mededeelingen hieromtrent in het artikel van den heer Joan Gelderman, op blz. 353 van den loopenden jaargang.

²⁾ Zie o.a. l'Economiste français van 12 April j.l., blz. 453.

³⁾ De betreffende clause luidt in den oorspronkelijken tekst: „Limitation des heures de travail dans l'industrie sur la base de 8 heures par jour ou de 48 heures par semaine, sauf exception pour les pays dans lesquels les conditions climatiques, le développement rudimentaire de l'organisation industrielle ou d'autres circonstances spéciales déterminent une différence notable dans le rendement du travail.

Pour ces pays, la conférence internationale du travail indiquera les bases à adopter, lesquelles devront être approximativement équivalentes à celles mentionnées ci-dessus.”

⁴⁾ Tot het toestaan van den 9-urigen dag en de 50-urige week gedurende 2 jaar en van den 10-urigen dag en de 55-urige week gedurende 4 jaar na het in werking treden der wet!

⁵⁾ Nog in te stellen.

*) [Naar het schijnt inmiddels door de Fransche Kamer aangenomen.]

lenging van den arbeidsduur dan tot het volle maximum, hetwelk de artikelen toelaten, voldoende is."

Men leest het: de Minister is uitermate bang om zich met zijn overgangsbepalingen te branden en die takken van bedrijf, die meenen, dat zij voor toepassing van een der artikelen 26 of 27 in aanmerking komen, zullen dus wel doen de verwachtingen in dit opzicht niet te hoog te spannen!

Intusschen geeft een passage uit de Algemeene Beschouwingen der Memorie van Toelichting ten deze wat meer moed! Ten aanzien der bedoelde Overgangsbepalingen kan men op blz. 10 der Memorie van Toelichting ten deze het volgende lezen:

„Nadere bestudeering van de vraag, of overgangsbepalingen ten aanzien van den maximum-duur voor den arbeid in fabrieken of werkplaatsen noodig zijn, heeft den ondergeteekende tot een bevestigende beantwoording dier vraag geleid. Volslagen zekerheid, dat in alle onder deze groep vallende bedrijven de invoering van den 8-uren dag zeer snel zal kunnen geschieden, bestaat niet. Het is denkbaar, dat een bedrijf om staande te kunnen blijven, moet kunnen concurreren met een buitenlandsche industrie en de omstandigheden van dien aard zijn, dat het die concurrentie bij plotselinge belangrijke inkrimping van den werktijd niet kan volhouden. Een tweede mogelijkheid, waarmede gerekend moet worden, is dat de capaciteit der fabrieksinrichtingen niet voldoende is om met een arbeidsdag van 8 uren in de behoefte van het land, van een landstreek, van een gemeente of van een andere industrie te kunnen voorzien, terwijl die behoefte niet groot genoeg is om invoering van een ploegenstelsel loonend te maken. Verder kan uitbreiding van de fabrieksinrichting of aanschaffing van meer moderne machines noodig zijn om de productie van een onderneming bij een verkorten arbeidsduur op peil te houden; ook daarvoor moet eenige tijd worden gelaten. Eindelijk zullen zich gevallen kunnen voordoen, dat nog niet over voldoende geschoold personeel beschikt kan worden om zonder overgangstijd den werktijd in te korten of een twee-, drie- of vier-ploegenstelsel in te voeren.

„Daarom wenschte de ondergeteekende de mogelijkheid te laten, om zoowel voor geheele bedrijfstakken als voor bepaalde ondernemingen enkele jaren van overgang toe te staan. In de artikelen 26 en 27 is neergelegd, hoe die afwijkingen kunnen tot stand komen en hoever zij kunnen gaan."

Ook met de uitzonderingsbepalingen van art. 25 zal men slechts in zeer bijzondere gevallen worden gebaat!

Behalve de in de practijk bepaald noodzakelijke uitzonderingen voor schoonmaken, poetsen en repareren van werktuigen, toestellen, enz., waarvoor 10 uur per dag en voor vrouwen en mannen resp. 51 en 57 uur per week bij Algemeenen Maatregel van Bestuur kan worden toegestaan (art. 25, tweede lid, sub a) en behalve voor bewakingsdiensten door mannen, waarvoor bedoelde Algemeene Maatregel 13 uur per dag en 70 uur per week kan toelaten (art. 25, tweede lid, sub b), kan een 11-urige werkdag (maar 45-urige werkweek!) worden toegestaan voor „mannen of vrouwen" (dus alleen voor volwassenen!) in „bedrijven, waar de arbeid niet steeds op een vast uur kan eindigen, doordat een werkproces meer dan 8 uren kan duren!" (Mem. v. Toel. ad art. 25, tweede lid, sub c).

Door deze bepaling zal wellicht de door den heer De Clercq besproken Chemische industrie eenigermate zijn gebaat, maar het voorschrift, dat de arbeidsweek dan ook slechts maximaal 45 uur mag bedragen, zal vermoedelijk weer veel van dit voordeel te niet doen, aangezien men voor een dagelijks terugkeerend „werkproces van meer dan 8 uren" (afgezien van de Overgangsbepalingen) op het twee- of meer-ploegenstelsel aangewezen wordt.

Aangezien er in het algemeen slechts gewerkt zal mogen worden tusschen 7 uur 's morgens en 6 uur 's middags, m.a.w. over een tijdvak van 11 uur, is het werken met twee ploegen van 6, 7 en 8 uur elk uitgesloten, tenzij uitdrukkelijk toegestaan. Met het oog hierop is de bepaling van art. 25 eerste lid, sub a in het Ontwerp opgenomen, waardoor bij Algemeenen Maatregel van Bestuur kan worden toegestaan, dat arbeiders (dus zoowel mannelijke als vrouwelijke) van

15 jaar of ouder tusschen 5 uur 's morgens en 10 uur 's avonds, m.a.w. over een tijdvak van 17 uur gedurende 8 uur arbeid verrichten. Hierdoor kan dus het inleggen van twee ploegen van b.v. 8 uur, elk mogelijk worden gemaakt.

Blijkens de betr. passage in de Memorie van Toelichting zal dit voorrecht worden toegekend aan „bedrijven, waarin door verkorting van den arbeidsduur de kosten van interest en afschrijving van werktuigen, fabrieksgebouwen, enz. te zwaar op den prijs der voortbrengselen zouden drukken."

Of en in hoeverre deze te „zware druk" door dit privilege inderdaad zal worden opgeheven, nu daartegenover de kosten van de tweede ploeg toch zullen moeten worden goedgemaakt, zal in vele gevallen nog wel eens nader mogen worden uitgerekend!

Over het werken met verschillende ploegen houdt ook art. 25, derde lid, nog enkele aanpassingsbepalingen in. Door dit voorschrift wordt nl. een Algemeene Maatregel van Bestuur in uitzicht gesteld, waarbij „om redenen van technischen of maatschappelijken aard" nachtarbeid (welke overigens in het algemeen is verboden!) aan „mannen" kan worden toegestaan, mits deze arbeiders, hetzij in drie achtereenvolgende weken op niet meer dan 7 dagen in de nachtploeg opkomen en niet langer arbeiden dan 48 uur per week en 135 uur in drie achtereenvolgende weken, hetzij in vier achtereenvolgende weken op niet meer dan 7 dagen tusschen 's avonds 6 en 's nachts 12 uur en op niet meer dan 7 dagen tusschen 's nachts 12 en 's morgens 6 uur werken, noch langer dan 48 uur per week en 180 uur in vier achtereenvolgende weken.

Het eerste geval heeft betrekking op de continubedrijven, welke 's Zondags stilstaan; het tweede op de continubedrijven, welke zelfs des Zondags doorwerken. Een drie-ploegenstelsel zou hier leiden tot een werkweek van gemiddeld 56 uur.

„Het spreekt wel vanzelf, dat dit geheel strijdig met den geest dezer wet zou zijn. In zoodanige gevallen is het vier-ploegenstelsel dus onvermijdelijk, tenzij bij een drie-ploegenstelsel met invallers of reservepersoneel gewerkt wordt." Aldus de Memorie van Toelichting op het betr. artikel (25, derde lid). Als reden van „maatschappelijken aard", waarom dit artikel kan worden toegepast, noemt de Minister het gereedkomen van de ochtend-éditie der dagbladen, waarom dus in courantendrukkerijen de nachtarbeid voor volwassen mannen toegelaten zal zijn. Daarnaast zullen wel meestal de redenen van technischen aard hier den doorslag moeten geven.

In het bovenstaande zijn wel de voornaamste noviteiten, welke het ontwerp-Aalberse brengt, aangegeven. Een dieper ingaande bespreking van dit ontwerp, hetwelk niet minder dan 99 artikelen telt (de geldende Arbeidswet 1911 heeft er slechts 32), zou trouwens te ver voeren en ware ook in dit tijdschrift wellicht minder op haar plaats.

Toch moge aan het bovenstaande nog worden toegevoegd, dat het Ontwerp naast de besproken beperking van den arbeidsduur tot 8 uur per dag en 45 uur per week en naast het eveneens aangevoerde verbod van nachtarbeid, voor fabrieken of werkplaatsen den vrijen Zaterdagmiddag en de Zondagsrust brengt, behoudens in gevallen bij Algemeenen Maatregel van Bestuur bepaald (artt. 23 en 22). Het ontwerp houdt voorts uitzonderingsbepalingen in voor de z.g. „seizoen-bedrijven", voor „bijzondere omstandigheden" en voor „spoedeisende gevallen" (artt. 28 en 29), terwijl de thans in de Arbeidswet 1911 voorgeschreven „rusttijden" in art. 31 niet onbelangrijk worden ingekrompen.

Geld een en ander speciaal voor den arbeid in fabrieken of werkplaatsen in het algemeen, het ontwerp regelt verder nog afzonderlijk den arbeid in broodbakkerijen, in winkels, in kantoren, in apotheken, in koffiehuizen en hotels, in verplegingsinrichtingen en ten slotte — in het Ontwerp in de eerste

plaats opgenomen (artt. 14 t/m. 21) — den arbeid buiten de zooeven genoemde categorieën. Het ontwerp is niet toepasselijk op ondernemingen van landbouw, tuinbouw, boschbouw, veehouding, noch op de ondergrondsche werken der mijnen en hetgeen daar bovengronds direct mee samenhangt; evenmin op commercieele, technische of administratieve bedrijfsleiders, of op personen, belast met wetenschappelijk onderzoek of wetenschappelijke contrôle; voorts niet op arbeid, verricht door steenhouwers of havenarbeiders, voor zover daarop resp. de Steenhouwers- en Stuwadoorswet van toepassing is. (Art. 1 sub a t/m. g.) Ook voor arbeid in dienst van spoor- en tramwegondernemingen geldt het belangrijkste gedeelte der wet (de Hoofdstukken IV en V) niet, behalve voorzover betreft den arbeid in spoor- en tramwegfabrieken of werkplaatsen en in de stationskoffiehuizen.

Aangezien het ontwerp reeds op Vrijdag 25 April a.s. in de Afdelingen der Tweede Kamer zal worden onderzocht, is het waarschijnlijk, dat ook vender zeer veel spoed met de behandeling zal worden gemaakt.

Toch zal — waar het in de bedoeling schijnt te liggen de wet niet in te voeren voordat de belangrijkste Algemeene Maatregelen van Bestuur (althans die betreffende den overgang en de aanpassing) zijn vastgesteld en de ontwerpen dezer Algemeene Maatregelen eerst den nog in te stellen Hoogen Raad van Arbeid zullen moeten passeeren — de inwerkingtreding der wet wel niet voor in den loop van het volgend jaar kunnen plaatsvinden.

Laat ons hopen, dat vóór dien tijd de economische positie van ons land en meer speciaal van onze industrie zich reeds zoodanig zal hebben hersteld, dat althans het hierop berustend argument tegen het Ontwerp aan, degenen, die zich hierdoor bedreigd achten, zal zijn ontvallen.

Q. J. TERPSTRA.

RESULTATEN VAN DE VRIJWILLIGE LEVENSVERZEKERING VAN HET AMERIKAANSCH LEGER.

Reeds in het nummer van 17 October 1917 waren wij in de gelegenheid een en ander mede te deelen omtrent de maatregelen, die men in de United States meende te moeten treffen voor de voorziening in de behoeften van de nagelaten betrekkingen, indien de onder de wapenen geroepenen voor het vaderland mochten komen te vallen. Wij hebben toen reeds uiteengezet, hoe men naast de gedwongen verzekering van de klassieke weduwe- en weezenpensioenen een *vrijwillige* kapitaalsverzekering bij overlijden invoerde. De bedoeling hiervan was niet alleen om de toch immer aan den lagen kant zijnde weduwerenten aan te vullen, maar bovendien gaf men hierdoor de gelegenheid om in de verzorging van andere na te laten betrekkingen te voorzien, zooals een vader of moeder, broer of zuster en enkele andere categorieën van verwanten. Men heeft er nauwgezet voor gewaakt den kring van begunstigten tot deze zeer nabij verwante relatien te beperken, opdat aldus de grondgedachte van de levensverzekering, „de voorzorg”, zuiver tot uiting kwam. Voorzieningen te treffen in andere gevallen dan daar, waar een gezin verlies zou lijden door het wegvalen van den kostwinner, lag, zoo meende men terecht, niet op den weg van den Staat.

Deze vrijwillige kapitaalsverzekering nu is een enorm succes geworden. In November van het vorige jaar kon Mr. Love, een der leiders van deze Staatsverzekering, verklaren, dat de aanvragen voor deze kapitaalsverzekeringen binnenkwamen tot een gemiddeld totaal van 92.000.000 dollar per dag, dat is \$ 64.000 per minuut of \$ 1000 per seconde, dag aan dag, zon- en feestdagen daaronder begrepen. De beteekenis van deze, op echt Amerikaansche wijze, zoo smakelijk geëtaleerde cijfers, komt het best tot haar recht als men bedenkt, dat men tot einde November 4¼ miljoen polissen afgaf met een totaal verzekerd

bedrag van \$ 36.250.000.000. Aldus heeft dit van overheidswege ingestelde levensverzekeringbedrijf zich binnen één jaar tijds opgewerkt tot verreweg het omvangrijkste bedrijf waar ter wereld ook.

Verklaarbaar is dit succes zeer zeker in een land als de United States, waar de levensverzekering toch reeds zoo uitermate populair is en waar men de bij ons zoo overbekende pensioenverzekeringen daarentegen zooveel minder kent. Haast onverklaarbaar wordt het als men leest, dat daarnaast de particuliere bedrijven in het afgelopen jaar wel zonder uitzondering ook alle een grootere nieuwe productie hadden te boeken dan in de jaren daarvoor. Aldus heeft ook Amerika geen uitzondering gemaakt op den algemeenen regel, dat het aantal nieuwe zaken in 1918 grooter was dan ooit. Heeft men dit in de Centrale landen en voor een groot deel ook in Engeland voornamelijk kunnen bereiken door op de wijze, laatstelijk in het nummer van 13 Maart 1918 vermeld, de levensverzekering in dienst te stellen van de inschrijvingen op de oorlogsleeningen; in Amerika heeft men tot dezen geforceerden maatregel geenszins zijn toevlucht behoeven te nemen.

De productie der Amerikaansche maatschappijen schijnt dus zeer gezond, in tegenstelling met die der andere genoemde landen. De daar behaalde productie, waar de toekomstige uitkeeringen in oorlogsleening zullen geschieden, blijkt, bijvoorbeeld bij de Centrale machten, geen gezonde productie te zijn. Door de katastrofale daling van de koersen dier leeningen toch dreigt er een enorm royement onder deze verzekeringen, waardoor de instellingen met een ongewenscht groote stock dezer leeningen zouden blijven zitten, die voor het meerendeel niet eens contant betaald is! Niet alleen krijgt men aldus een veel te groot kwantum van een minder gewenschte belegging, maar bovendien liggen aldus de middelen voor geruimen tijd vast, omdat men deze voor de verdere afbetalingen der voor de oorlogsleening aangegane belemmeringen moet gebruiken.

Productiecijfers alléén leeren dus omtrent de bedrijfsresultaten nog maar heel weinig. Zoo ook ontstaat bij de vrijwillige kapitaalsverzekering der Ver. Staten de vraag naar de financieele uitkomsten. Hoewel van de eindafrekening natuurlijk nog niets bekend kan zijn, kan men niet anders dan een aanzienlijk tekort verwachten. Alléén de schade, aangedikt als deze is door de griep epidemie, schat men thans reeds op minstens het dubbele van de ontvangen premien, zelfs hoort men nog wel ongunstiger cijfers. Dat er meer schade zou zijn dan men aan premie ontvangen zou, heeft men ook te voren reeds kunnen verwachten, toen men de uiterst matige premie van \$ 8 per mille vaststelde. Men stelde zich toch reeds vanaf den aanvang op het standpunt, dat de extra-oorlogsschade voor rekening van den Staat moest komen, het individu betaalde feitelijk alléén voor het normale risico.

Evenzoo, redeneerde men, moest de Staat de administratiekosten betalen. Ook deze kunnen niet gering zijn, als men bedenkt, dat het Bureau of War-Risk Insurance niet minder dan 14.500 employé's telt. Alléén de salarissen kan men dus naar aanleiding van dit getal veilig op ongeveer \$ 17.000.000 schatten, waartegenover een geschat premie-inkomen staat, dat bruto zeker niet meer dan \$ 300.000.000 bedragen kan. De Staat werkt duur, hoort men dan ook van verschillende kanten in het particulier bedrijf beweren. De afgevaardigde Graham heeft bijvoorbeeld dit aantal geëmployeerden bij den Staat vergeleken met dat bij de particuliere instellingen. De New York, met haar wereldbedrijf, heeft 1.000.000 verzekerden en 1683 beambten, de groote Prudential heeft 1866 ambtenaren per miljoen verzekerden, de Staat echter heeft er 14.500 op de 4 miljoen, of 3600 per miljoen, dus ongeveer tweemaal zooveel. En toch klaagde men

in het Congres over de gebrekkige beantwoording van correspondentie.

Met deze critiek op het Staatsbedrijf zij men echter voorzichtig, het is toch nog immer iets anders om een bestaande portefeuille te administreeren dan om een geheel nieuwe te organiseeren. De verzekering in kwestie is vervolgens een zuivere risico-verzekering, met andere woorden, van de door de verzekerden betaalde premiën blijft absoluut niets over, aan het einde van het jaar behoeft men geen reserve op zijde te leggen, de betaalde premiën, die daardoor laag zijn, worden geheel verbruikt tot uitbetaling van de voorgekomen schadegevallen. De onkosten schijnen dus, in procenten van zulk een lage premie uitgedrukt, noodwendig hoog. Stelt men echter de onkosten tegenover het totale verzekerde bedrag en rekent men, dat ook in het particuliere bedrijf een onkostencijfer van 1 per mille voor administratieve doeleinden niet overmatig wordt gevonden, dan zou de Staat in totaal ongeveer \$ 35.000.000 onkosten mogen maken. Met de \$ 17.000.000 voor salarissen alléén, zal men daar nu wel niet veel onder blijven, vooral als men alle indirecte onkosten, zooals de extra-belasting van de posterijen, en dergelijke er bij rekent en dus werkt de Staat zeker niet goedkoop. Maar om te beoordeelen of de Staat buitengewoon duur werkt, zou men meerdere gegevens tot zijn beschikking moeten hebben.

Voorals zou men dan moeten weten, hoeveel van deze productie blijvend is. A priori mag men verwachten, dat een enorme massa van deze Staatsverzekering vervalt, als men de individuen aan de burgermaatschappij teruggeeft. Nu doet de Staat echter buitengewoon veel moeite om deze verzekeringen in stand te houden. Hiermede is ongetwijfeld een groot belang gemoeid, want onder de uit militairen dienst ontslagenen zijn zonder twijfel talloze minderwaardige risico's, die bij het particuliere bedrijf of in het geheel niet of op bezwarende condities aangenomen zouden worden. Deze zullen dus de Staatsverzekering, indien eenigszins mogelijk, continueeren. Daartegenover tracht de Staat nu te bewerken, dat ook een aantal goede risico's zoo doet, omdat anders het Staatsbedrijf een weinig fraaie toekomst tegemoet zou gaan.

Nu doen zich daarbij een paar uiterst moeilijke kwesties voor en wel ten eerste de volgende. De verzekering kan men natuurlijk niet als zuivere risico-verzekering continueeren, dit heeft men moeten beperken tot een periode van 5 jaar na het sluiten van den vrede. Binnen dien termijn zal men de verzekering moeten omzetten in een der bekende vormen: een gewone overlijdensverzekering met constante premiën of nog liever: een gemengde verzekering, dat is uitkeering bij leven op een bepaalden datum of onmiddellijk bij eerder overlijden. Hieraan koppelt men dan, zooals in Amerika veelal gebruikelijk is, nog uitkeeringen bij invaliditeit vast.

Door het scheppen van deze gelegenheid tot omzetting verandert echter het Staatsbedrijf geheel en al van karakter. Men krijgt nu toch in plaats van de reservelooze risicoverzekeringen andere vormen, die tot het bijeenbrengen van zeer belangrijke, zoogenaamde wiskundige of premiereserves, noodzaken. De Staat zal dus of als kooper op de vrije beleggingsmarkt moeten verschijnen, of de Staat moet voor de reserve in eigen boezem emplooi trachten te vinden. In het eerste geval vragen de beroepsverzekeraars zich af: is de Staat nu wel het meest aangewezen orgaan om als grootbelegger op de vrije markt te verschijnen, zal de Staat niet te weinig commercieelen kijk op de dingen hebben? In het tweede geval vreest men maar al te zeer, dat de Staat van deze zelf te vormen reserves te goedkoop zal willen leenen.

In beide gevallen bestaat er dus groote kans, dat de Staat duur zal werken. Ten nadeele van de verzekerden zal dit echter niet direct zijn, de premie blijft men toch uiterst billijk bepalen; alleen wordt daardoor de in het uitzicht gestelde verdeling van

een eventueel surplus nog wat onzekerder. Ten nadeele van de gemeenschap in haar geheel genomen behoeft dit ook niet te zijn, een eventueel tekort op het verzekeringbedrijf kan dan toch staan tegenover de matige rente, waartegen de Staat nu geld kan leenen. *Voordeel* voor de gemeenschap kan er dan echter uit dit bedrijf al evenmin voortvloeien als voor de individueele verzekerden.

Nu raakt men hiermede tevens de tweede moeilijkheid, die bij het continueeren dezer oorlogsverzekeringen onder de oogen te zien is en wel deze. De goede risico's zullen alleen dan er toe besluiten hun verzekering door te zetten, indien de Staat minstens even billijke voorwaarden aan kan bieden als het particuliere bedrijf. Een onlangs vanwege het Bureau of War-Risk Insurance uitgegeven aanbeveling van de continuatie der eenmaal gesloten verzekeringen legt sterk den nadruk op de goedkope premiën van de Staatsverzekering, maar... men vergelijkt daar de netto premie van den Staat met de bruto premie van onderlinge instellingen, zonder de winstuitkeeringen in aanmerking te nemen. Zouden de Staatsambtenaren reeds voelen, dat verzekering van overheidswege moeilijk met het particuliere bedrijf concurreeren kan?

In elk geval echter schijnt het Staatsbedrijf een liquideerend bedrijf te worden. Het nieuw afsluiten van verzekeringen zal men voortaan weder aan het particuliere bedrijf overlaten. Voor de acquisitie deugt het Staatslichaam niet, dat voelt wel ieder, die weet welke moeilijkheden daarbij te overwinnen zijn. Wat in oorlogstijd door het medewerken van het geheele ontwikkelde deel van de natie mogelijk was, krijgt in tijden van vrede wederom een heel ander aanzicht. Een voorbeeld daarvan, hoe ongeschikt de Staat als acquireur is, kunnen de Amerikaansche machthebbers in het eigen huis zien: de Staat Wisconsin stelt zoo juist voor, het door de overheid aldaar opgerichte levensverzekeringsinstituut te liquideeren, omdat deze instelling, die naast het particuliere bedrijf werkte, geen levensvatbaarheid bleek te bezitten.

Dr. A. O. HOLWERDA.

DIVIDEND-UITKEERING OP PREFERENTE AANDEELEN.

In het nummer van 2 April komt eene aantekening over dividend-uitkeering op preferente aandelen voor met de conclusie, dat krachtens de dividend- en tantiëmebelasting 1917 houders van 6 pCt. preferente aandelen geen recht hebben op een dividend van meer dan circa 5½ pCt. Opdat niet uit gemis aan tegenspraak zal worden afgeleid, dat hiermede het algemeene oordeel wordt weergegeven, veroorloof ik mij te verklaren, dat mij de conclusie volkomen onjuist voorkomt.

Het is waar, dat volgens art. 1 der wet de belasting geheven wordt van de uitdeelingen der vennootschappen. Art. 11 verklaart echter de belasting verschuldigd *door de vennootschap*. In dat artikel wordt dan verder gezegd, dat de belasting van de tantiëmes in mindering wordt gebracht. Eene dergelijke bepaling komt in de wet ten aanzien van dividenden niet voor. Reeds de tegenstelling, daardoor gemaakt tusschen tantiëmes en dividenden, leert, dat de wet van dividenden dien aftrek niet voorschrijft. Dat ze deze voor tantiëmes wel voorschrijft bewijst bovendien, dat de bepaling van art. 1, volgens welke de belasting van de uitdeelingen wordt geheven, niet bedoelt te zeggen, dat deze daarop in mindering komt.

Ten aanzien der dividenden is de belasting er dus eenvoudig eene aan de vennootschap opgelegd naar den grondslag harer uitkeeringen aan aandeelhouders.

Hieruit vloeit voort, dat de dividendbelasting voor de vennootschap gelijk staat met alle andere belastingen haar opgelegd, alzoo deel uitmaakt harer onkosten en hare winst vermindert. Daar de statuten der

vennootschappen, die preferente aandelen uitgegeven hebben, aan de houders daarvan eene preferente uitkeering uit de winst toekennen tot zeker maximum, gewoonlijk van 6 pCt., hebben, zoodra de winst toereikend is om dat maximum en de belasting daarover te betalen, die houders recht op uitbetaling van dat maximum, zonder eenige korting. Strikt genomen behoort de belasting, over het dividend verschuldigd, onder de onkosten geboekt te worden van het jaar, waarin het dividend tot uitbetaling komt, daar immers ter zake van eene handeling in dat jaar de belasting-schuld ontstaat. Er kan echter geen materieel bezwaar zijn om de belasting, ter zake van het dividend verschuldigd, te brengen ten laste van het jaar, waarin het dividend is verdiend.

Bij de schriftelijke en bij de mondelinge gedachtenwisseling in de Tweede Kamer over het ontwerp der wet, zijn zoowel van de zijde der Kamer als van de zijde der Regeering voorbeelden gegeven van de wijze, waarop bij de winstverdeling de belasting ten laste van de in de winst gerechtigden zoude zijn te brengen. Daarbij zijn de preferente aandelen niet ter sprake gekomen; blijkbaar is aan deze niet gedacht. In de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag heeft de Minister Van Gijn een voorbeeld van belastingverdeling gegeven overeenkomstig het bovenaangegeven stelsel. Daartegen werden bij de mondelinge behandeling bezwaren ingebracht. Mr. Treub, inmiddels Minister geworden, heeft die bezwaren beaamd en toen een stelsel van berekening aangegeven, naar hetwelk de belasting, verschuldigd op het aandeel in de winst van elke groep van in die winst gerechtigden, op dat aandeel in mindering zou worden gebracht. Daarbij hebben de leden, die het woord hebben gevoerd, zich nedergelegd. Ik acht het intusschen niet twijfelachtig, dat zulke gedachtenwisseling in eene der Kamers geën recht geeft de wet in strijd met haren tekst uit te leggen. Trouwens, ware in de Kamer aan preferente aandelen gedacht, dan zoude allicht niet op gelijke wijze zijn gesproken.

Natuurlijk kunnen de statuten eener naamloze vennootschap bepalen, dat de belasting, ter zake van het dividend op preferente aandelen geheven, door de vennootschap op dat dividend in mindering zal worden gebracht; alleen echter in dat geval zal zulke aftrek geoorloofd zijn. Mij zijn intusschen geene statuten van naamloze vennootschappen bekend, welke bepalingen van die strekking behelzen. De eenige statuten, die ik ken, waarin dit onderwerp uitdrukkelijk is geregeld, zijn die der naamloze vennootschap Vereenigde Chemische Fabrieken. Bij de oprichting dezer vennootschap, op 27 December 1915, bestond de Wet op de Dividend- en Tantième-belasting nog niet; zij dateert eerst van 11 Januari 1918. Blijkbaar is bij die statuten echter al met die toen reeds in ontwerp bekende wet rekening gehouden. Zij bepalen, dat uit de winst allereerst 6 pCt. over het bedrag der preferente aandelen aan de houders daarvan zal worden uitgekeerd; vervolgens ontvangen houders van gewone aandelen 5 pCt. over het bedrag daarvan; het meerdere is overwinst en wordt op de gebruikelijke wijze tusschen aandeelhouders, directie en commissarissen verdeeld. Daarna volgt deze bepaling:

„De belasting, die op de uitkeeringen, krachtens dit artikel over eenig boekjaar aan aandeelhouders, directeuren en commissarissen te doen, mocht verschuldigd zijn, zal, voorzover dat niet in strijd mocht zijn met eenige wettelijke bepaling, onder de onkosten van het volgende boekjaar worden gebracht. Bij de beslissing over het maken van reserves krachtens het derde lid van dit artikel, zal het bedrag dier onkosten in overweging worden genomen.”

Naar mijn oordeel geeft deze bepaling de wijze aan, waarop bij winstverdeling de Wet op de Dividend- en Tantièmebelasting behoort te worden toegepast.

R'dam, 4-19.

Th. A. F.

DE UITKOMSTEN VAN DE ENGELSCH-STAATSMOLESTVERZEKERING.

Het Engelse War Risks Office heeft in het begin van deze maand een voorlopig overzicht gepubliceerd van de resultaten der Engelse staatsmolestverzekering; voor hen, die in de bijzonderheden van dit onderwerp belang stellen een kluitje; maar ook in het algemeen beschouwd de vermelding alleszins waard.¹⁾

In vrijwel alle landen, die er voor in aanmerking kwamen, is in de loop van de wereldoorlog een staatsmolestverzekering ingevoerd. Maar Engeland's bemoeiingen zijn in dit opzicht belangrijker geweest, dan die van enig ander land. De in Mei 1913 benoemde subkommissie van het „Committee of Imperial Defence” bracht in de eerste oorlogsdagen rapport uit en dit rapport is in de praktijk wel niet in alle opzichten gevolgd, maar de arbeid van de Kommissie heeft zeker gemaakt, dat het instituut van de staatsverzekering dadelik flink gefundeerd was en dat het door zijn weloverwogen stelregels ook buiten Engeland tot voorbeeld heeft kunnen strekken. Van groot prakties belang was de Engelse staatsverzekering ook daarom, omdat Engeland, naarmate het zelf in de scheepvaart der Entente-mogendheden de leiding verwierf en ook naarmate de Entente neutrale scheepsruimte ging opeisen, verplicht werd in bepaalde gevallen ook buitenlandse belanghebbenden van de Engelse staatsverzekering te laten profiteren.

Over het verloop van dit langzamerhand zo wijd vertakte staatsbedrijf (het aantal „schemes” is blijkbaar tot niet minder dan 25 geklommen) deelt de publicatie van het War Risks Office ons nu het een en ander mede. Genoeg om ons te boeien en ook genoeg om te laten zien, dat er nog heel wat meer te vertellen zou zijn. Hieronder volgt een overzicht van de categorieën, en van de resultaten, uitgedrukt in ponden sterling.

Kategorieën.	Premie.	Schade.	Saldo.
1. Hulls of British steamers	78.930.000	62.800.000	+ 16.130.000
2. Hulls of British steamers trading to Holland	403.000	620.000	- 217.000
3. Hulls of British sailing ships	42.000	133.000	- 91.000
4. Hulls and gear of British fishing vessels	428.000	1.424.000	- 996.000
5. Hulls of British coasting vessels	133.000	72.000	+ 61.000
6. Hulls of Norwegian steamers (old scheme)	25.000.000	23.000.000	+ 2.000.000
7. Hulls of Norwegian steamers (new scheme)	4.800.000	1.300.000	+ 3.500.000
8. Hulls of Norwegian steamers (excess values)	2.000.000	750.000	+ 1.250.000
9. Hulls and cargo of other neutral steamers	8.500.000	7.200.000	+ 1.300.000
10. Hulls of British steamers in French coal trade	735.000	581.000	+ 154.000
11. Hulls of Belgian steamers	1.406.000	1.196.000	+ 210.000
12. Hulls of Belgian fishing vessels	17.100	1.600	+ 15.500
13. Hulls of Roumanian steamers	33.000	100.000	- 67.000
14. Cargo in British steamers (old scheme)	48.500.000	59.500.000	- 11.000.000
15. Cargo in British sailing ships (old scheme)	140.000	688.000	- 548.000
16. Cargo in British and neutral steamers and British sailing ships (new scheme)	11.500.000	8.000.000	+ 3.500.000
17. Cargo in British coasting vessels	25.700	92.700	- 67.000
18. Cargo in Belgian steamers	1.070.000	170.000	+ 900.000
19. Cargo in Roumanian steamers	61.000	425.000	- 364.000
20. Cargo in British steamers — marine insurance	141.000	19.500	+ 121.500
21. Seamen's effects	89.000	384.000	- 295.000
22. Canteen and officers' mess stock in H.M. ships	55.800	36.000	+ 19.800
23. Aircraft and bombardment	13.610.000	2.970.000	+ 10.640.000
24. Aircraft and bombardment (Egyptian cotton)	7.200	—	+ 7.200
25. Miscellaneous	171.000	—	+ 171.000
Totaal	197.797.800	171.462.800	+ 26.335.000

Het valt dadelik op, dat in verscheiden categorieën buitenlandse belangen genoemd worden. Van de meest algemene strekking in dit opzicht is No. 9, de verzekering van casco en lading van neutrale schepen. De toelichting zegt, dat de verlening van deze faciliteit nodig werd in December 1916, toen men inzag, dat zonder hulp der Engelse staatsverzekering de neutra-

¹⁾ Het overzicht is in zijn geheel te lezen in The Board of Trade Journal van 10 April. Het is ook afzonderlijk verkrijgbaar.

len hun schepen niet ter beschikking van de Entente zouden willen stellen.

Dat voor de vaart naar Holland een afzonderlijke categorie gevormd werd, wordt hierdoor verklaard, dat reizen naar Holland naar de regels der Engelse staatsverzekering „prohibited voyages” waren, zodat voor de opneming daarvan een aparte regeling nodig was. De bedoeling was het aanmoedigen van de invoer van Nederlandse zuivelprodukten en andere goederen.

De meest curieuse categorie is wel No. 24, de bescherming van de katoenvoorraden in Egypte. (April 1918.) „The Economist” van 12 April vertelt, dat de Staat met deze verzekering begonnen is, toen een Duits luchtschip, dat een lange reis maakte langs de Afrikaanse kust, (men herinnert zich dit geval uit de kouranten) in Egypte grote angst verwekt had en de premie in de open markt door de onbekendheid van het risico en door het plotselinge, grote, aanbod van verzekeringen zo gestegen was, dat de staat ter normalisering van de premie tussenbeide moest komen.

De geldelijke resultaten van de verschillende categorieën lopen zeer uiteen en als men ziet in welk een mate er hier gewonnen, daar verloren werd, dan gevoelt men het uiteindelik gunstig resultaat van de gehele staatsverzekering als een toevalligheid, niet als de zekere resultante van goede en kwade kansen, die het verzekeringsbedrijf stabiel en mogelijk maakt. Het was trouwens de Engelse Staat, evenmin als enige andere Staat, die zich als assuradeur heeft opgeworpen, er om te doen winst te maken. De staatsverzekering diende „to keep the trade going” en dat belang was groot genoeg om zo nodig geldelijke offers te rechtvaardigen. Dat men in sommige gevallen de premie willens en wetens te laag heeft genomen, geeft de publikatie duidelijk te verstaan (Nos. 3, 17, 21) en men zal mogen aannemen, dat soms ook een tussentijdse verhoging van premie werd nagelaten, hoewel die kommercieel volkomen gerechtvaardigd geweest zou zijn (vgl. No. 4). Niettemin zijn, zo hier als elders, de kommerciële overwegingen geleidelik een grotere rol gaan spelen. Het meest tekenend in dit opzicht is zeker het opgeven van de „flat rate”, de voor alle reizen gelijke premie. Men heeft dit stelsel van premiebepaling volgehouden tot Maart 1918, maar daar de Staat onder dit regime inzonderheid de posten kreeg, waarvoor hij te goedkoop was, besloot men ten slotte dit stelsel prijs te geven en de premie te bepalen naar gelang van de verschillende risico's, die aan verschillende reizen verbonden waren: het verschil in uitkomst tussen Nos. 14 en 15 (old scheme) en No. 16 (new scheme) was daarvan het te verwachten resultaat.

De toelichtingen bij de verschillende categorieën geven nog allerlei belangrijke bijzonderheden. Zij geven o.a. aan, dat de verzekeringen in verschillende vormen door het War Risks Office geaccepteerd werden: soms was het herverzekering aan „Clubs”, soms rechtstreekse verzekering, soms nam de Staat het geheel over, soms een gedeelte; in één geval (No. 9) werd met een partikuliere verzekeringmaatschappij (de „Commercial Union”) een regeling getroffen. Interessant zijn ook de premies, die bij verschillende categorieën genoemd worden. Zolang de vaste premie gold (dus: tot Maart 1918) vertoont Maart/April 1917 de sterkste stijging.

Zoals gezegd, een tweede „White Paper” over dit onderwerp zal ons nog heel wat meer nieuws kunnen brengen, vooral juist ten aanzien van de premies en ook van de waardebepaling. Ook omtrent de algemene regels, die aan de Engelse staatsverzekering ten grondslag bleven rusten; welke waren b.v. de „prohibited voyages?” Het zou interessant zijn, indien over deze punten een nieuwe publikatie volgde. We moeten hopen, dat dit Engelse staatsbedrijf niet weer als prakties voorbeeld zal behoeven te dienen, maar om de techniek van het assurantievak en om de techniek van een staatsbedrijf zou een nauwkeurige weergave van

dit stuk oorlogsgeschiedenis zeker belangrijk zijn. Van de Engelse staatsverzekering allereerst, maar ten slotte van alle andere staatsmolestverzekeringen natuurlijk evenzeer.

R. MEES.

INDEX-CIJFERS.

Het index-cijfer over de maand Maart heeft een verdere daling van 73 punten ondergaan. Het totaal-cijfer bedraagt thans 5723 tegen 5867 een jaar geleden en 2565 per einde Juli 1914; het hoogste cijfer werd met 6267 punten bereikt in Augustus 1918.

Data	Granen en vleesch	Anderc voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) . .	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April „	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli „	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
1 October „	646	405	611½	472½	645	2780	126,4
1 Januari 1915	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
1 April „	840	427	597	644	797	3305	150,2
1 Juli „	818	428	601	624	779	3250	147,7
1 October „	809½	470½	667	619½	769½	3336	151,6
1 Januari 1916	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
1 April „	949½	503	796½	851	913	4013	182,4
1 Juli „	989	520	794	895	1015	4213	191,5
1 October „	1018	536½	937	858½	1073	4423	201,0
1 Januari 1917	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
1 April „	1346	610½	1226	834½	1283	5300	240,9
1 Juli „	1432½	652½	1441	841½	1278½	5646	256,6
1 October „	1221½	726	1509½	822½	1354½	5634	256,1
1 Januari 1918	1286½	686	1684½	839½	1348½	5845	263,2
Einde Jan. „	1221½	686	1719½	829	1329	5785	262,9
„ Febr. „	1235	693	1733	838	1319	5818	264,4
„ Mrt. „	1238	697	1777	836	1319	5867	266,6
„ April „	1244	744½	1760	850	1342½	5941	270,0
„ Mei „	1247	777½	1773½	849	1369	6016	273,4
„ Juni „	1274	777½	1811½	861½	1380½	6105	277,5
„ Juli „	1274	777½	1808	889½	1379	6128	278,5
„ Aug. „	1287½	775	1920	889½	1395	6267	284,8
„ Sept. „	1246½	779½	1929	889	1394	6238	283,5
„ Oct. „	1271	780	1889	878½	1391½	6210	282,6
„ Nov. „	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. „	1303	782½	1805½	866	1337	6094	277,0
„ Jan. 1919	1287	782½	1618½	828	1335	5851	265,9
„ Febr. „	1288½	782½	1596½	818	1310½	5796	263,8
„ Mrt. „	1285	782½	1517	844½	1294	5723	260,1

Uit bovenstaande cijfers blijkt — aldus „The Economist” — dat gedurende het laatste kwartaal het totaal-cijfer 371 punten moest prijsgeven. Duidelijk ziet men uit de verschillende groepen, dat dit voor het grootste deel is toe te schrijven aan de scherpe prijsdaling in de weefstoffen. Sedert December 1918 valt alleen voor deze groep een daling van 288½ punten te boeken, wat meer dan 75 pCt. van den totalen hierboven aangegeven teruggang van het index-cijfer beteekent. De oorzaak is natuurlijk de lage noteering van katoen, garen en doek. De groothandelsprijzen van de voornaamste voedingsartikelen gaven veel verandering te aanschouwen. De officieele havernoteering liep gemiddeld 3 shilling in prijs terug; ook gerst en ingevoerde tarwe waren gemakkelijker. Daarentegen waren aardappelprijzen doorlopend hoger. Gelijk in de vorige maanden vertoonde de katoenmarkt ook weer in Maart de belangrijkste veranderingen. Het Amerikaansche ruwe product moet ongeveer 2 d. laten vallen, terwijl de garen- en doekprijzen ongeveer 3 shilling lager noteerden. De Amerikaansche ginning-cijfers vielen boven de verwachting uit en er was slechts weinig vraag door het nog steeds aanzienlijk aantal stilstaande spoelen en weefgetouwen in Lancashire. In de groep „weefstoffen” moet verder nog melding worden gemaakt van de prijsdaling van hennep; de noteering voor Manilla liep tot £ 58 terug en sedert dien zijn er beneden dezen prijs zaken gedaan. De metalen maakten een uitzondering op de algemeen te constateeren zwakke tendens. Lood,

koper en tin vertoonden prijsverbeteringen van £ 2 tot £ 7 per ton; ijzer was eveneens vast. In de groep diversen vragen oliehoudende zaden de aandacht. De markt voor olie en oliehoudende zaden is nu vrij wel ontslagen van alle contrôle, behalve voor de handhaving van de maximumprijzen. In de afgelopen maand werden zaken gedaan in oliehoudende zaden tot £ 17 beneden de noteeringen van voor enkele maanden.

Kleinhandelsprijzen. De verhoudingscijfers van verbruiksartikelen, in den handel gebracht door de Coöperatieve Winkelvereniging van „Eigen Hulp” te Amsterdam, Haarlem, Arnhem, Utrecht, Leeuwarden en 's-Gravenhage (voorheen E. H.), welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd worden, zijn de navolgende.

Artikelen	1913	1914	1915	1916	1917	1918	Jan. 1919	Febr. 1919
Gort	113	116	142	165	—	123	123	123
Koffie.....	94	88	91	100	118	174	176	176
Margarine....	127	99	102	110	122	136	138	138
Stroop	100	100	125	161	179	193	196	196
Suiker (basterd)	89	91	105	115	116	120	127	127
„ (melis).	85	89	98	102	103	105	108	108
Zout	80	80	90	90	110	190	190	190

De prijzen voor het jaar 1893 werden gelijk 100 gesteld.

MAATREGELN TEN OPZICHTE VAN DE SURINAAMSCH KOFFIE.

Naar aanleiding van de mededeeling over het bovengenoemde onderwerp, voorkomende in het artikel „De economische toestand van Suriname” in het vorig nummer van dit tijdschrift, schrijft de Kon. West-Indische Maïdienst ons als volgt:

„Het zij ons vergund een minder juiste voorstelling van zaken te rectificeren, welke gegeven wordt ten aanzien van het aandeel, dat onze maatschappij zou hebben gehad in het tot stand komen en in de toepassing van den maatregel betreffende de naar Nederland uit te voeren Surinaamsche Liberia-koffie.

„De opvatting, dat wij zouden hebben medegewerkt tot het instellen eener keuring dier koffie en dat door ons, in overleg met de Nederlandsche Overzee Trust-maatschappij en de Nederlandsche Handel-Maatschappij zou zijn besloten geen andere dan goedgekeurde koffie ter verscheping aan te nemen, berust op een misverstand, dat, naar ons uit de juist ontvangen Surinaamsche bladen blijkt, ook bij de locale pers heeft postgevat.

„Deze keuringsmaatregel werd ingesteld door de N.O.T., aangezien met het oog op het beperkte koffierantsoen, dat Nederland mag invoeren, geen soorten of kwaliteiten mochten worden toegelaten, die voor de consumptie hier te lande ongeschikt zijn. Aangezien zich onder de Suriname Liberia-koffie zulke kwaliteiten bevinden, heeft de N.O.T. in het belang van de Nederlandsche consumptie een keuring der van Suriname naar hier te verschepen koffie ingesteld. Zonder zoodanige keuring had waarschijnlijk in het geheel geen koffie van Suriname naar Nederland verscheept kunnen worden.

„Voor de naar Nederland aan te nemen lading is de reederij afhankelijk van de door de N.O.T. ingestelde bepalingen en zoo heeft zij ook betreffende dezen maatregel de daaruit voortvloeiende instructies aan haren agent in Paramaribo moeten verstrekken.”

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijk overzicht met bijlagen van de opbrengst der Rijksmiddelen over het eerste kwartaal van het loopende jaar, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van het vorig jaar.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op een bedrag van f 491.418.085, waarvan f 371.783.310 op rekening komt van eerstgenoemde heffing. Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het Leeningfonds — behalve die op den suikeraccijns, welke geene verzwarende van belastingdruk medebrachten — is derhalve in totaal f 597.148.616 ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 21.787.726 op tegen f 19.157.709 in Maart 1918 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van f 2.630.017. De opbrengst der afgelopen maand overtreft de raming met het aanmerkelijk bedrag van f 3.184.351. De opbrengsten van Januari en Februari 1919 bleven respectievelijk f 2.017.583 en f 668.903 bij de raming ten achter; de opbrengst van het kwartaal overtreft thans de raming met f 497.865.

Dit gunstig resultaat is voornamelijk te danken aan een ruimer vloeien der personeele belasting, der vermogensbelasting, van den accijns op de suiker, gedistilleerd, van de zegel-, registratie- en successierechten, van de rechten op den invoer, de statistiekrechten en de loodsgelden. Daarentegen vloeiden trager de grond- en de inkomstenbelasting, benevens de accijnzen op wijn, zout en geslacht. De opbrengst van de directe belastingen bleef, met uitzondering van de inkomsten- en de vermogensbelasting, nog aanmerkelijk beneden de raming, hetgeen zich in den aanvang des jaars steeds voordoet.

De hooge opbrengst van den suikeraccijns in de laatstverloopen maand zal waarschijnlijk zijn toe te schrijven aan het feit, dat grootere hoeveelheden suiker voor de industrie zijn vrijgegeven. De toename van de opbrengst van den gedistilleerd-accijns hangt samen met de op 7 April j.l. ingegane verhooging van den accijns, met het oog waarop de belastingplichtigen groote voorraden vooruit insloegen. De achteruitgang in opbrengst van de accijnzen op wijn en geslacht hangt waarschijnlijk samen met de, door de hogere prijzen veroorzaakte, verbruiksinsperking. In aanmerking moet voorts worden genomen, dat slechts weinig wijn wordt ingevoerd en dat de vrijlating van het varkensvleesch op het verbruik van met accijns belast vleesch een ongunstigen invloed oefende. Het trager vloeien van den zoutaccijns hangt samen met het verdwijnen van den zoutnood; er wordt niet meer op groote schaal opgeslagen en ingekocht, doch de aanwezige voorraad wordt allereerst aangesproken. De stijging in de opbrengst van het statistiekrecht, de invoerrechten en de loodsgelden wijst op een aanmerkelijke verlevendiging van den internationalen handel. Vooral de toename van de inkomsten uit de invoerrechten, die in vergelijking met het vorig jaar eene stijging vertoont van meer dan 230 pCt., is uit dit oogpunt zeer bevredigend te achten.

De nieuwe belastingheffing deed zoowel in Maart 1919 als in Maart 1918 haren invloed reeds gelden en moet derhalve bij de vergelijking van de opbrengsten dier maanden buiten beschouwing blijven.

AANTEKENINGEN.

Dumping einst und jetzt. — Men kan begrijpen, dat er thans ook in Duitschland pogingen gedaan worden de maatregelen, die het land veel vijandschap bezorgden bij vreemde mededingers te bezien en te beoordeelen van de zijde dergenen, die daaraan geen voordeelen ontleenen konden, om zich des te gemakkelijker in het komende onvermijdelijke te kunnen schikken. Het bekende handelspolitieke instituut, dat in Duitschland een buitenmatig wasdom bereikt heeft en waarmede veel is teweeggebracht van de vijandige stemming, die Duitschland in de wereld tegenover zich gevonden heeft, is wat gemeenlijk bestempeld wordt met de naam „dumping”. In een korte en heldere schets in,

het laatste nummer der „Jahrbücher für National-ökonomie und Statistik“ (Februari 1919) merkt H. F. Crohn-Wolfgang een en ander „Zur Frage des Dumpings“ op, waaraan het volgende ontleend moge zijn. De schrijver acht er de tijden naar eens onder oogen te zien wat de niet-Duitsche wereld tegen dit „Export-system“ had. Tijdens den oorlog was reeds gebleken, dat de geallieerde landen maatregelen beraamden om tegen de Duitse practijken op te treden, maar zoolang men in de Centrale Rijken nog hoopte aan het langste einde te zullen trekken, behoefde men zich om de vijandelijke uitingen niet veel te bekommeren. Thans is het echter anders geworden. Ter beantwoording van de vraag waarom de Duitse export, vóór den oorlog in zoo grooten omvang op „geforceerde“ handel berustte, geeft de schrijver twee verklaringen. In de eerste plaats voerde het algemeene streven, er blijk van te geven, dat men er was en wenschte mede te tellen, er toe „rücksichtslos“ het afzetgebied uit te breiden. Daarnaast dwong het voortdurende geboorte-overschot, bij de onmogelijkheid dit uit eigen landbouw te voeden, te kiezen: hetzij een aanzienlijk deel der bevolking te laten emigreeren, hetzij de industriele productie aanzienlijk op te zetten, mede ten einde den import der ontbrekende levensmiddelen te kunnen betalen. Koos men het eerste dan ware, behalve het verlies, dat de volkskracht hiermede in het algemeen leiden zou, eene verzwakking van de militaire „Machtstellung“ teweeggebracht.

Hoe nu het verlies op „dumping“-goederen goed gemaakt werd door de prijzen, die ten gevolge der hooge invoerrechten op de „Heimhandelsmarkt“ gevraagd konden worden is een bekende zaak, waarbij wij niet behoeven stil te staan.

Dat in Engeland de Duitse handel met het woord „unfair“ bestempeld werd — aldus de schrijver, dien wij hier citeren — is niet uitsluitend uit afkeer of naijver tegen Duitschland te verklaren, maar de uiting van een typisch Engelsche opvatting van zaken. De redeneering moet daar de navolgende geweest zijn: het is allereerst van Duitschland niet fair aan ons op een koopje te leveren en zich daarvoor schadeloos te stellen door aan zijn eigen volk hooge prijzen op te leggen, maar dumping is daarenboven tegenover ons zelf niet fair, d.w.z. wij laten ons zelf daarmede onrecht aandoen, want terwijl Duitschland door zijne practijken onze industrie in ons eigen land verdringt, maakt het ten koste daarvan zijn eigen militaire macht en wereldpositie sterk, die tegen ons (Engeland) gebruikt zullen kunnen worden en inderdaad gebruikt zijn geworden.

Voor Duitschland zal na het ongunstige einde, dat de oorlog voor dat land genomen heeft, nog menig moeilijk probleem op te lossen zijn, immers zegt de heer Crohn-Wolfgang, het dumpingbeginsel is ondeelbaar verbonden met de structuur, die aan een aantal der Duitse nijverheidstakken gegeven is. „Es kann heute keinen Zweifel mehr unterliegen — leest men — dass die Friedensbedingungen uns wenigstens für einen längeren Zeitraum daran verhindern werden, Waren unter „forciertem Aussenhandel“ zu exportieren“. Voor den schrijver moet de oplossing der moeilijkheden, die daardoor ontstaan zullen, te zoeken zijn in eene vermeerderde binnenlandsche kolonisatie en in een weloverwogen leiding bij de emigratie te verleenen, opdat de landverhuizer, minder dan tot dusver, voor het vaderland verloren ga.

De Britsche exporthandel in de periode 1913-1918. — In een officieel Amerikaansch rapport, afgedrukt in het „Board of Trade Journal“, over de „Export Trade Policy of the United Kingdom, 1913-1918“, samengesteld door het „Bureau of Research of the United States War Trade Board“, wordt een samenvattend overzicht gegeven van den omvang en het karakter van den uitvoerhandel van het Vereenigd Koninkrijk in de oorlogsjaren, wat 1918 betreft alleen voor de eerste zes maanden.

Om geen misleidenden indruk te geven wat het quantum der waren betreft, werden de oorlogsprijzen gereduceerd tot die van 1913. Het rapport, gedateerd 28 October 1918, bevat gedetailleerde opgaven nopens 14 groepen van handelsartikelen, waaromtrent speciale onderzoekingen hebben plaats gehad door het „Bureau of Research“.

Belangrijk zijn de vergelijkingen, welke het rapport maakt met den Amerikaanschen exporthandel. In het navolgende willen wij een en ander van den inhoud van het rapport — dat, als van niet-Britsche zijde gegeven, eene bijzondere betekenis heeft — weer-geven.¹⁾

Op grond van marktprijzen was de export van het Vereenigd Koninkrijk in 1917 94 pCt. en in de eerste zes maanden van 1918 proportioneel ongeveer 83 pCt. van het totaal in 1913. Deze cijfers echter herleid tot prijzen van 1913, worden resp. 45 en 37 pCt. Gedurende dezelfde periode stegen de exporten van de Vereenigde Staten met 150 pCt., uitgedrukt in marktprijzen en bij beziging van de prijzen van 1913 was de stijging in 1917 75 pCt. en in 1918 30 pCt. De eens zoo belangrijke herexporthandel van het Vereenigd Koninkrijk heeft ten naasten bij opgehouden. In het eerste halfjaar van 1918 bedroeg deze ongeveer 13 pCt. van de overeenkomstige periode in 1913, de prijsstijging buiten beschouwing gelaten. Bij hetzelfde voorbehoud steeg de, naar verhouding echter minder belangrijke, Amerikaansche herexporthandel met 17 pCt.

Zowel de Vereenigde Staten als het Vereenigd Koninkrijk vertoonen stijging der exporten naar hun Europeesche geallieerden. De toeneming dier exporten is bij de Unie grooter dan bij Engeland, hetgeen te verklaren is uit het feit der latere deelneming van Amerika aan den oorlog, waardoor dit land meer krachten voor deze exporten beschikbaar had.

Ten naasten bij alle Engelsche exportartikelen en vooral de belangrijke artikelen, toonen aanmerkelijke dalingen in de hoeveelheid, die werd uitgevoerd, terwijl de overeenkomstige waren bij de Vereenigde Staten of stijgingen of veel geringere dalingen te zien geven dan het Vereenigd Koninkrijk. Beschouwen we den totalen exporthandel, behalve dien naar de Europeesche geallieerden, dan blijkt die van Groot-Brittannië gedaald te zijn tot op een derde van de uitgevoerde hoeveelheid in 1913, terwijl dit cijfer bij de Vereenigde Staten ongeveer vier vijfde bedraagt. In de meeste gevallen, waar het Vereenigd Koninkrijk gestegen exporten vertoont, is dit aan verschepingen naar de geallieerden te danken.

Na deze meer algemeene beschouwingen worden enkele stapelproducten nader onderzocht.

Uit een onderzoek der uitgevoerde waren blijkt, dat er ongeveer 20 artikelen zijn, welke in 1912 of 1913 een uitvoerwaarde van £ 4.000.000 bereikten. Hiervan konden slechts twee groepen een vermeerderden export: boeken, nl.: ten eerste wapens, munitie, leger- en marinebehoefden en ten tweede wollen weefsels.

Wanneer we deze lijst uitstrekken tot artikelen, waarvan meer dan £ 1.000.000 werd uitgevoerd, dan zijn er van de 90 artikelen slechts een achtstal, die een vermeerderden export aanwijzen: 1. cokes, 2. stalen staven, spanten, etc., 3. ruw tin, 4. werktuigmachines, 5. wollen weefsels, 6. vlaggaren, 7. wapens, etc., 8. zeep.

Van geen ander Britsch exportartikel nadert de exportwaarde die van de *katoenen manufacturen*. In 1913 bedroeg de uitvoer uit het binnenland 7 milliard yards, waarvan de waarde ongeveer een half milliard dollars was. In dien tijd had het Vereenigd Koninkrijk de leiding in handen van den export van dit goed. Wat de Vereenigde Staten betreft, was de uitvoer van katoenen manufacturen in 1913 slechts een zestiende van den Britschen. Tijdens den oorlog kromp de Engelsche export in tot op tweederde van zijn vroegeren omvang, terwijl die van de Vereenigde Staten met 50 pCt. steeg. De uitvoer van het Vereenigd Koninkrijk naar Frankrijk onderging een sterke stijging, terwijl echter de exporten naar andere landen zeer verminderden.

Hierna bespreekt het rapport de plaats, die de *wollen goederen* in den Engelschen exporthandel innemen. De totale waarde van den uitvoer van deze goederen uit het binnenland had het volgende verloop: in 1913 47 miljoen dollars, in 1917 37 miljoen dollars en in het eerste halfjaar van 1918 17 miljoen dollars. Een sterke daling dus, niettegen-

¹⁾ Men kan hiermede vergelijken de cijfers van den Board of Trade, waarvan de laatstverscheneen voorkomen in het nummer van 19 Maart j.l., op pag. 287.

staande de oplopende prijzen. Er zijn belangrijke dalingen in den export naar Zuid-Amerika, Canada, Oost-Azië, Australië en Nieuw-Zeeland te boeken. De herexport, welke in 1913 \$ 710.000 bedroeg, daalde in het eerste halfjaar van 1918 op \$ 6.600. De Vereenigde Staten exporteerden in 1913 voor 2½ miljoen dollars, welk cijfer in 1917 tot 4½ miljoen dollars opgelopen was, om in 1918 weer te dalen.

Het uitvoercijfer van de *tricotages*, eveneens een van de belangrijke Engelsche exportproducten, toont een dalende lijn, nl. in 1913 62 miljoen yards, in 1917 43 miljoen en in het eerste halfjaar van 1918 slechts 16 miljoen yards. Wat den export naar de Europeesche geallieerden betreft, was alleen een belangrijke stijging in den uitvoer naar Frankrijk te boeken. De export naar de Vereenigde Staten, welke in 1913 9 miljoen yards bedroeg, culmineerde in 1914 met een geëxporteerde hoeveelheid van 33 miljoen yards, om daarna in het eerste halfjaar van 1918 slechts 1½ miljoen yards te bedragen.

Bij de bespreking van den export van wollen fabrikaten, dienen de *wollen weefsels* nog genoemd te worden. Terwijl de geëxporteerde hoeveelheid, die in 1913 een waarde van 70 miljoen dollars vertegenwoordigde, zich kon handhaven, was de verschuiving in de beteekenis der afzetgebieden van belang. Ook hier nam de export naar Frankrijk zeer toe, terwijl de export naar Zuid-Amerika, Britsch-Indië, Canada, Rusland en Australië zeer daalde.

De Amerikaansche statistiek verdeelt den export van wollen fabrikaten in drie klassen: kleeren, lompen en „all other”. De export van de laatste categorie, waaronder de uitvoer van sajetten en wollen weefsels valt, was in 1913 van weinig beteekenis, nl. 1 miljoen dollars, deze steeg echter in 1916 tot 33 miljoen dollars, waarna echter weer een daling tot 12 miljoen dollars in 1917 intrad. De export steeg voornamelijk naar die landen, waar de Engelsche afzet verminderd was.

Van den Britschen uitvoer van lederfabrikaten is die van *lederen laarzen en schoenen* het belangrijkste. In 1913 werden 17 miljoen paar geëxporteerd, vertegenwoordigende een waarde van £ 4.000.000. De sterke daling, welke zich voornamelijk sinds 1915 uitte, had tot resultaat, dat in het eerste halfjaar van 1918 slechts 2½ miljoen paar werden uitgevoerd. Deze daling had betrekking op den export naar de Vereenigde Staten, Zuid-Amerika, Australië en sinds 1917 ook op den uitvoer naar Nederland. Hiertegenover staan de Vereenigde Staten met een toenemenden export, nl. in 1913 10 miljoen paar, in 1916-20 miljoen paar en sindsdien bleef de export ongeveer 150 pCt. bedragen van den uitvoer in 1913.

De uitvoer van *rubberbanden en -slangen* uit het binnenland van Groot-Brittannië bedroeg 6 miljoen dollars in 1913 en 10 miljoen dollars in 1916, waarop echter een daling volgde, zoodat over het geheel genomen de uitgevoerde hoeveelheid wel gedaald zal zijn. De meermalen aangewezen verschuivingen komen bij dit artikel weer geheel tot uitdrukking: vermeerderde uitvoer naar Frankrijk en Italië, verminderde uitvoer voornamelijk naar Zuid-Amerika. Wat de Unie betreft, toonen de cijfers een stijging van 4½ miljoen dollars in 1913 tot 21 miljoen in 1916 en 15 miljoen in 1918. De export, met uitzondering van dien naar de Europeesche geallieerden, steeg in de periode 1913-1918 van 3 miljoen dollars tot 13 miljoen. Deze stijging, welke voornamelijk te danken is aan de groote exporten naar Canada, Zuid-Amerika, Oost-Azië en Australië, moet echter bezien worden in het licht der groote prijsstijging.

De export van *stalen staven, enz.*, maakt een uitzondering op de algemeene tendens, die zich in Engeland vertoonde en geeft een aanmerkelijke stijging te zien. Naar Frankrijk werd in 1916 tweemaal zooveel geëxporteerd als de geheele uitvoer van dit artikel in 1913 bedroeg, doch de export naar de andere landen nam af. De exporten van de Unie waren in 1917 negenmaal zoo groot als in 1913, waarop echter in verband met de eigen oorlogsbehoeften een daling volgde. Vooral naar Japan werden groote hoeveelheden verscheept.

Merkwaardig is de daling in den export van *verzinkte platen*, in 1913 nog de belangrijkste afzonderlijke post van de groep: „iron and steel and manufactures thereof”. De uitvoer van dit product bedroeg in het eerste halfjaar van 1918 slechts ½ pCt. van den export in 1913. In de overeenkomstige periode daalde de Amerikaansche export tot op 70 pCt., hetgeen in vergelijking met Engeland weinig beteekent.

Eveneens belangrijk is de daling in den export van *spoorwegrails*, nl. van 500.000 ton in 1913 op 16.000 ton in de eerste zes maanden van 1918. De exporten naar Britsch-Indië, Zuid-Amerika, Australië en Afrika zijn practisch

opgehouden. De Amerikaansche export, welke in 1913 90 pCt. van den Engelschen was, kon zich, niettegenstaande groote fluctuaties in de geëxporteerde hoeveelheid, handhaven.

De heeren *H. Drijfhout & Zoon*, handelaren in *edele metalen* te Amsterdam zijn begonnen met de uitgave van een uitvoerig *kwartaaloverzicht*, hetwelk, naar wij vernemen, belangstellenden op aanvraag kunnen verkrijgen.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoer naar de koloniën. Voor dezen uitvoer is nu geen N.U.M.-consent meer noodig; wel echter blijven vereischt certificaten, afgegeven door de Subcommissie A der N.O.T. en voor zoover noodig, certificaten van oorsprong. Niet-N.O.T. vrije goederen kunnen alleen op N.O.T.-consenten uit Indië naar Nederland vervoerd worden.

Uitvoer van textielgoederen, lompen, enz. Van regeeringswege bestaat geen bezwaar meer tegen uitvoer van alle soorten textielgoederen, uitgezonderd grondstoffen. Evenmin tegen dien van eenige soorten lompen, effiloché's, molenvet, ruwsel, enz. De uitvoer van deze artikelen naar onbezet Duitschland en Oostenrijk-Hongarije is vroolooptig uitgesloten.

Uitvoer van boter. De boterproductie verloopt zeer bevredigend en de vrees, dat door het bestaan van eenigen uitvoer het binnenlandsch boterverbruik zou moeten worden ingekrompen, is ongegrond. Er is dan ook een hoeveelheid overgebleven boter, waaronder koelhuisboter, ten uitvoer bestemd; een deel is naar Engeland geleverd, een deel gaat naar Noord-Frankrijk en ook naar België.

Kaas. Zachte kaas is afgevoerd van de lijst van artikelen, aangewezen ingeloopt art. 1 der Distributiewet 1916; eveneens zijn ingetrokken de maximumprijzen en het verbod tot vervoer en aflevering van deze kaas. De beschikbare voorraden kaas 20 + maken het thans mogelijk ook dit artikel boven het gewone kaasantsoen beschikbaar te stellen.

Veetelling. In een afzonderlijk bijvoegsel tot No. 90 der Staatscourant is opgenomen de uitslag van de veetelling, gehouden op 5 Maart 1919. De veehouders behoeven niet langer aanteekening te houden van de wijzigingen, die hun veestapel zal ondergaan.

Slachtverbod. Op grond van de resultaten der veetelling heeft de Minister van Landbouw met ingang van 28 April ingetrokken de beperkende bepalingen ten aanzien van het slachten van paarden, runderen, schapen, geiten en varkens, vastgesteld bij beschikking van 6 Februari j.l. De bestaande verplichting tot inlevering van het vet, van de slachtingen afkomstig, blijft echter vooralsnog gehandhaafd.

Brandstoffen. Uit een gepubliceerd overzicht van de binnen- en buitenlandsche brandstoffen, welke in het tijdvak van 1 April 1916 tot 1 April 1919 door bemiddeling van de Rijkskolendistributie zijn gedistribueerd, blijkt, dat de totale invoer heeft bedragen in de jaren (1 April) 1916/(1 April) 1917, 1917/1918 en 1918/1919 resp. 5.292.694, 3.131.999 en 947.647 ton. In diezelfde jaren bedroeg de verzending door de Limburgsche mijnen resp. 2.553.577, 2.980.318 en 3.210.149 ton, terwijl, met bruinkool en turf medegerekend, in totaal is verbruikt resp. 8.246.271, 6.609.370 en 5.334.682 ton.

Na 1 Mei zal huisbrandstof niet meer, als tot dusver, beneden den kostenden prijs verstrekt worden; dit was mogelijk zonder bezwaar voor de schatkist, doordat de industrie haar brandstoffen evenredig hooger moest betalen. De industrieprijzen zijn nu verlaagd en ook voor huisbrand zal de kostende prijs berekend worden.

Teeroliën. Ingetrokken zijn de verbodsbepalingen op de aflevering en het vervoer van teeroliën

(inclusief watergaster), steenkolenteer en carboli-neum.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens).

	Maart 1919	Sedert 1 Januari 1919	Overeen- komstige periode 1918
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	898.930	1.617.098	1.855.562
Personeele belasting ..	270.815	1.535.193	999.799
Inkomstenbelasting ..	3.672.108	9.103.250	13.688.367
Dividend- en tantième- belasting	185.855	203.620	—
Vermogensbelasting ..	753.147	1.539.141	909.137
<i>Accijnzen.</i>			
Suiker	3.852.338	10.453.705	8.785.002
Wijn	249.901	272.806	436.959
Gedistilleerd	2.019.675	5.039.627	5.259.891
Zout	132.282	425.226	688.019
Bier	44.443	132.746	224.302
Geslacht	880.993	3.093.085	3.844.264
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	1.523.685 *)	4.047.928 *)	3.441.356
Registratierechten	2.772.847	7.001.213	6.059.429
Successierechten	1.833.846	5.989.390	5.391.186
<i>Invoerrechten</i>			
	2.240.411	4.335.263	2.050.643
<i>Gouden en zilveren werken</i>			
Belasting	64.799	191.815	179.348
Essaailoon	90	207	228
Statistiekrecht	196.223	614.719	295.982
<i>Domainen</i>			
	110.269	310.529	377.228
<i>Staatsloterij</i>			
	9.498	194.228	193.026
<i>Jacht en visscherij</i>			
	309	1.035	1.238
<i>Loodagelden</i>			
	75.262	206.166	57.021
Totaal.....	21.787.726	56.307.990	54.737.987

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Maart 1919	Sedert 1 Januari 1919	Overeen- komstige periode 1918
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	183.368	327.808	371.728
Personeele belasting ..	57.508	284.109	277.274
Inkomstenbelasting ..	1.646.487	4.107.069	5.161.640
Vermogensbelasting ..	301.052	614.909	346.470
<i>Accijnzen.</i>			
Suiker	770.468	2.090.741	1.757.000
Wijn	49.980	54.561	87.392
Gedist. (binn.-en buitl.)	201.967	503.963	525.989
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrecht van buitl. eff.	67.322	205.547	153.211
Registratierechten	— 4)	—	1.869
Totaal	3.278.152	8.188.707	8.682.573

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN-
GEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Maart 1919	Sedert 1 Januari 1919
Oorlogswinstbelasting	13.636.203	39.573.535
Verdedigingsbelasting Ia	753.155	1.538.553
Verdedigingsbelasting Ib	3.254.535	5.765.857
Verdedigingsbelasting II	1.988.104	4.945.592
	19.631.997	51.822.737

1) Hieronder begrepen f 421.712 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). *) idem f 882.257. *) idem f 535.074.

4) Ontvangsten sedert Januari..... f 269,—
Terugbetaald „ „ „ „ „ 374,—
Meer terugbetaald dan ontvangen .. f 105,—

ONTVANGSTEN VAN SPOOR- EN TRAMWEGMAATSCHAPPIJEN JANUARI 1919.

(Ontleend aan „de Ingenieur“.)

Namen der Maatschappijen.	Personenvervoer.	Goederenvervoer.	Totale ontvangsten.	
			Januari 1919.	Januari 1918.
Maatsch. tot Exploitatie van Staatsspoorwegen	f 2.475.069,—	f 3.526.460,—	f 6.189.901,—	f 5.016.327,— 1)
Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij	„ 2.591.776,—	„ 1.495.971,—	„ 4.251.357,—	„ 3.516.749,— 1)
Ned. Centr. Spoorwegmij.	„ 241.234,—	„ 240.837,—	„ 492.468,—	„ 394.242,— 1)
Noord-Brab. Duitse Spoorwegmaatschappij ..	„ 19.362,—	„ 31.129,—	„ 53.768,—	„ 111.578,—
Hollandsche Buurtspoorwegen	„ 9.959,84	„ 12.286,47	„ 23.382,56	„ 24.364,09 1/2
Demersvaartsche Stoomtramweg-mij.	„ 14.727,69	„ 24.798,92	„ 40.897,13 1/2	„ 36.536,43 1/2
Tramw.mij. „de Meijerij“	—	—	„ 32.378,20	„ 27.079,—
Zuid-Nederl. Stoomtramweg-maatschappij	„ 15.837,40 1/2	„ 27.041,62	„ 43.717,36 1/2	„ 33.482,09 1/2
Nederlandsche Tramwegmaatschappij	„ 61.985,92	„ 66.064,78	„ 131.707,52	„ 115.477,05
Rotterdamsche Tramwegmaatschappij	—	—	„ 161.433,22	„ 128.982,38
Westlandsche Stoomtramwegmaatschappij'	„ 25.248,25 1/2	„ 9.735,00 1/2	„ 35.619,28	„ 31.240,32 1/2
Gemeentetram te Amsterdam	„ 673.508,83 1/2	—	„ 673.508,83 1/2	„ 588.157,96
Haagsche Tramweg-maatschappij	„ 320.943,70 1/2	—	„ 322.730,05	„ 282.775,02
Rotterdamsche Electr. Tramwegmaatschappij ..	„ 335.510,39	—	„ 335.510,39	„ 253.132,34
Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij	—	—	—	—
lijn Samarang—Vorstenlanden—Willem I..	—	—	„ 646.000,—	„ 437.478,—
Oost-Java Stoomtramwegmaatschappij	—	—	—	—
lijn Modjokerto—Ngoro	—	—	„ 17.700,—	„ 15.500,—
lijn Soerabaja—Krian	—	—	„ 65.400,—	„ 59.800,—
Samarang—Cheribon Stoomtramwegmaatsch... Samar.—Joana Stoomtramwegmaatschappij ..	—	—	„ 316.800,—	„ 285.400,—
Serajoedal Stoomtramwegmaatschappij	—	—	„ 277.100,—	„ 242.700,—
lijn Maos—Bandjarnegara	—	—	„ 58.500,—	„ 38.600,—
lijn Bandjarnegara—Wonosobo	—	—	„ 9.100,—	„ 9.000,—
Kediri Stoomtram-Maatschappij	—	—	„ 56.200,—	„ 49.400,—
Malang Stoomtram-Maatschappij	—	—	„ 49.700,—	„ 43.100,—
Deli-Spoorweg Maatschappij	—	—	„ 494.000,—	„ 438.014,—
Nagekomen over November 1918.				
Staatsspoorwegen in Ned. Indië			1918	1917
I. Staatsspoorwegen op Java	f 1.224.973,—	f 2.142.278,—	f 3.590.066,—	f 3.347.248,—
II. Spoorweg ter Sumatra's Westkust	„ 60.774,—	„ 43.473,—	„ 111.207,—	„ 104.037,—
III. Tramwegen in Zuid-Sumatra				
a. Lamponglijn	„ 7.714,—	„ 8.208,—	„ 17.332,—	„ 11.565,—
b. Palembanglijn	„ 14.557,—	„ 27.869,—	„ 43.528,—	„ 34.173,—
IV. Atjeh Stoomtram	„ 52.721,—	„ 35.889,—	„ 92.177,—	„ 90.279,—

1) Definitieve opgave.

De ontvangsten der groote maatschappijen, die in „de Ingenieur“ ontbreken, zijn aan het „Maandschrift Centr. Bureau Statistiek“ ontleend.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	19 April 1919	20 Juli 1914
Ned. Bank	Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bel. Binn. Eff. Vrsch. in R.C.	4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " 5 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 21 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 12 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 1/2 " 4 Jan. '19	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	7 " 20 Mrt. '18	4 1/2 " 6 " '14
Bank v. Noorwegen	6 " 13 Dec. '17	4 1/2 " 11 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	5 1/2 " 3 Oct. '18	3 1/2 " 19 " '14
Belgische Nat. Bk.	5 " 6 Febr. '19	4 " 30 Jan. '14
Bank van Spanje	4 " 22 Mrt. '17	4 1/2 " 24 Sept. '03
Bank van Italië	5 " 10 Jan. '18	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3 1/2-4 1/2	—
Javasche Bank	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie				
19 April '19	4 1/4	3 1/2-3/4	3 1/2	4-5/8	—	5 1/2-3/4
14-19 A. '19	4 1/4	3 1/2-4 1/2	3 1/2	4-5/8	—	5 1/2-6
7-12 A. '19	4 1/4-3/8	4 1/2-5	3 1/2-1/8	4-5/8	—	5-6
31 M.-5 A. '19	4 1/4-3/8	4 1/4-1/2	3 1/2	4-5/8	—	3 3/4-5 3/4
15-20 A. '18	2 1/2-3	3 1/2-4 1/2	3 1/2	4-5/8	—	2 3/4-5
16-21 A. '17	1 1/2-2 1/4	2-1/2	4 1/8-1 1/8	4-5/8	—	2 1/4-3
20-24 Juli '14	3 1/2-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 5/8-2 1/2

1) Noteering van 17 April. 2) Het particulier disconto dergemeentewissels was in de afgelopen week 1/2-3/4 pCt. hooger.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Op de wisselmarkt waren met het oog op de feestdagen de omzetten tamelijk gering. De koersen bleven vrij stationnair. Berlijn en Weenen konden zich aanvankelijk na de groote daling der vorige week een kleinigheid herstellen. Later waren de koersen echter weder flauwer. Londen was bijzonder stabiel. De koers schommelde tusschen 11.55 en 11.58. Parijs was Maandag tamelijk flauw, maar was de volgende dagen weder meer gezocht, zoodat de koers op hetzelfde niveau als de vorige week sloot. In dollars waren de omzetten deze week iets kleiner. De koers bleef eveneens vrij stationnair. België blijft nog steeds vrij onzeker door de kleine omzetten en de beperkte markt. In neutrale wissels was het zeer stil; Zwitserland vrijwel onveranderd, daarentegen Skandinavië weder flauwer, vooral voor Kopenhagen en Stockholm.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Weenen	België	New York
14 April 1919..	11.57	41.07 1/2	18.—	9.—	39.45	2.48 1/4
15 " 1919..	11.59	41.25	18.70	9.40	39.40	2.48 1/2
16 " 1919..	11.56 1/2	41.45	18.35	9.50	39.40	2.48 1/4
17 " 1919..	11.55	41.37 1/2	18.32 1/2	9.95	39.25	2.47 3/4
18 " 1919..	—	—	—	—	—	—
19 " 1919..	—	—	—	—	39.30	2.48
Laagste d. w. 1)	11.53 1/2	41.10	18.—	8.50	39.10	2.47 1/4
Hoogste " " 1)	11.59	41.65	19.—	10.25	39.80	2.48 3/4
12 Apr. 1919..	11.56	41.55	18.85	9.—	39.75	2.48 1/8
5 " 1919..	11.52 1/2	41.80	22.10	10.—	39.40	2.47 1/4
Muntpariteit..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm	Kopenhagen	Christiania	Zwitserland	Spanje	Batavia telegrafisch
14 April 1919	66.40	62.20	63.90	50.20	50.30	99 1/2-3/4
15 " 1919	66.20	62.10	63.85	50.25	50.50	99 1/2-3/4
16 " 1919	65.80	61.90	63.90	50.20	50.50	99 1/2-3/4
17 " 1919	66.—	61.95	63.90	50.20	50.10	99 1/2-3/4
18 " 1919	—	—	—	—	—	—
19 " 1919	—	—	63.85	—	50.25	99 1/2-3/4
L'ste d. w. 1)	65.75	61.75	63.50	50.—	49.75	99 1/2
H'ste " " 1)	66.45	62.30	64.10	50.35	50.75	99 3/4
12 Apr. 1919	66.35	62.20	63.80	50.25	49.75	99 1/2-3/4
5 " 1919	66.90	62.50	64.—	49.75	50.—	99 1/2-3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
19 April .. 1919	4.65.75	6.01 1/2	nom.	40 1/8
Laagste d. week..	4.65.75	5.97	nom.	40 1/8
Hoogste " " ..	4.66.75	6.03	nom.	40 1/8
12 April .. 1919	4.66	6.02	nom.	40 1/8
5 " .. 1919	4.68 1/4	5.90	nom.	40 1/8
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	5 April 1919	12 April 1919	Tijdperk 13-17 April 1919		17 April 1919
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 1/4	97 3/8	97 3/8	97 7/16	97 7/16
*B. Aires 1)	d.p.gd.pes.	51 3/4	51 13/10	51 3/8	51 7/8	51 9/10
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/6 1/2	1/6 1/2	1/6	1/6 1/16	1/6 1/2
Hongkong ...	id. p. \$	3/2 3/4	3/3 3/4	3/3 3/4	3/3 3/4	3/3 3/4
Lissabon	d. p. escudo	33 7/8	33 3/8	33	33 3/4	33 3/8
Madrid	Peset. p. £	22.93	23.08	23.05	23.12	23.09
*Montevideo 1	d.p.peso	60 3/4	60 3/4	59 3/8	61	59 7/8
Montreal	\$ per £	4.75 1/4	4.76 3/4	4.76	4.77	4.76 7/8
*R.d.Janeiro ..	d.p.milr.	13 13/32	13 15/32	13 1/2	13 23/32	13 23/32
Rome	Lires p. £	34.48	34.40	34.35	34.62	34.57
Shanghai ..	sh/d.p.tael	4/8 1/2	4/10	4/9 1/2	4/10	4/9 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/2	2/4 1/8	2/4 1/2	2/4 3/16	2/4 1/8
*Valparaiso ..	d.p.pap.p.	10 1/2	10 3/8	10 7/8	10 3/8	10 3/8
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/2	2/2 1/4	2/2	2/2 1/2	2/2 1/4

* Koersen van den dag voorafgaande aan de data in het hoofd vermeld. 1) Telegrafisch transfert.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen		te New York	
19 April 1919	48 15/16 1)	101 1/8	
12 " 1919	48 7/8	101 1/8	
5 " 1919	48 3/8	101 1/8	
29 Maart 1919	49 3/4	101 1/8	
22 " 1919	47 3/4	101 1/8	
20 April 1918	48 1/4	97 3/4	
21 April 1917	36 3/16	73 3/8	
20 Juli 1914	24 15/16	54 1/8	

1) Noteering van 17 April.

N. U. M.

Weekstaat der Nederlandsche Uitvoermaatschappij. Voorhaamste posten in duizenden guldens.

Data	Bankiers	Buitent. Schatkistbilj.	Debet Diverse reken. 1)	5 pCt. Schuld-brieven	Credit Diverse reken. 1)
16 April 1919..	3.719	58.650	70.400	17.126	104.199
6 " 1919..	6.615	58.650	70.400	17.123	104.027
31 Mrt. 1919..	6.616	56.500	70.400	17.111	103.014
27 " 1919..	6.406	56.500	70.400	17.044	102.734
20 " 1919..	6.213	56.500	70.400	16.847	102.635

1) Beide rekeningen omvatten, behalve garantiewissels in portefeuille tot het bedrag der buitent. schatkistbiljetten, in hoofdzaak garantiewissels in depôt bij de Ned. Bank.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 19 April 1919.

Activa.		
Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 119.263.069,93 B.-bk. " 1.152.457,88 Ag.sch. " 22.928.183,58 1/2	f 143.343.711,39 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef.	f 8.362.897,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	8.362.897,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 128.425.338,60 B.-bk. " 13.308.954,50 1/2 Ag.sch. " 64.354.670,58 1/2	f 206.088.963,69
Op Effecten	f 200.832.663,69	206.088.963,69
Op Goederen en Spec.	5.256.300,—	10.889.990,82
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt en Muntmateriaal	—	—
Munt, Goud	f 59.403.875,—	—
Muntmat., Goud	607.201.126,00 1/2	—
	f 666.605.001,00 1/2	—
Munt, Zilver, enz.	8.952.148,38 1/2	—
Muntmat., Zilver	—	675.557.149,39
Effecten	—	—
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.072.869,32	—
id. van 1/8 v. h. kapit.	3.989.789,43	9.062.658,75
Geb. en Meub. der Bank	—	1.770.000,—
Diverse rekeningen	—	104.444.481,91 1/2
	—	f 1.159.519.852,96

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	5.079.402,56
Bankbiljetten in omloop	1.025.906.450,—
Bankassignatiën in omloop	2.500.002,97
Rekening-Courant saldo's:	—
Van het Rijk	f —
Van anderen	91.372.446,03 1/2
Diverse rekeningen	14.661.551,39 1/2
	f 1.159.519.852,96
Beschikbaar metaalsaldo	f 451.210.733,57 1/2
Op de basis van 2/5 metaaldekking	227.254.953,77 1/2
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	2.256.053.660,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	3.016.364,37	—
Buitenlandsche wissels	—	286.617,—
Beleeningen	5.594.443,94 1/2	—
Goud	—	464.756,45
Zilver	101.411,17 1/2	—
Bankbiljetten	5.232.540,—	—
Part. Rek.-Crt. saldo's	2.753.593,01 1/2	—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden
19 April 1919	666.605	8.952	1.025.906	93.872
12 " 1919	667.070	8.851	1.020.674	90.518
5 " 1919	667.947	8.733	1.019.207	81.820
29 Maart 1919	669.334	9.750	1.011.223	82.202
22 " 1919	670.253	9.597	992.658	83.231
15 " 1919	675.032	9.468	1.001.168	78.555
8 " 1919	676.947	9.317	1.009.168	71.281
1 " 1919	677.311	9.219	1.018.535	75.284
22 Febr. 1919	677.319	9.105	1.000.194	65.696
15 " 1919	677.328	8.996	1.007.335	66.967
8 " 1919	684.348	8.951	1.028.734	201.369
1 " 1919	684.357	8.923	1.071.531	90.116
25 Jan. 1919	684.369	8.791	1.053.508	90.689
20 April 1918	729.446	7.158	895.117	75.776
21 April 1917	591.059	6.900	755.256	79.160
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar metaalsaldo	Dekking-percentage
	Totaal	Hiervan Schatkistpromessen rechtstreeks			
19 Apr. 1919	143.344	94.000	206.089	451.211	63
12 " 1919	140.327	94.000	200.495	453.290	61
5 " 1919	137.031	99.000	194.720	456.077	61
29 Mrt. 1919	119.690	87.000	195.746	459.997	62
22 " 1919	113.894	82.000	190.530	464.262	63
15 " 1919	110.373	79.000	193.785	468.132	63
8 " 1919	101.841	65.000	189.577	470.053	64
1 " 1919	104.208	65.000	208.894	467.313	63
22 Febr. 1919	92.519	50.000	182.230	472.793	64
15 " 1919	101.348	50.000	186.008	471.008	64
8 " 1919	231.775	170.000	216.812	446.821	56
1 " 1919	235.408	181.300	136.960	460.491	60
25 Jan. 1919	221.960	166.800	135.058	463.865	61
20 Apr. 1918	36.547	18.000	115.576	541.717	76
21 Apr. 1917	78.980	62.000	89.044	430.156	72
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1)	54

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	12 April 1919	19 April 1919
Aan schatkistpromessen.. waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 355.330.000,—	f 346.330.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	94.000.000,—	94.000.000,—
Aan zilverbons ..	111.768.000,—	111.728.000,—
	58.193.350,—	57.589.976,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Naast de per mail ontvangen gegevens worden de telegrafisch bekend geworden totaalcijfers der obligo's en uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo van latere data opgenomen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden
12 April 1919	***	***	333.600	—
5 " 1919	***	***	334.700	—
29 Mrt. 1919	***	***	336.800	—
15 Febr. 1919	122.444	12.245	207.128	119.302
8 " 1919	119.685	13.740	202.112	124.202
1 " 1919	118.856	14.070	200.933	123.453
25 Jan. 1919	115.975	13.912	199.498	118.739
13 April 1918	90.977	19.110	182.413	63.366
14 April 1917	72.946	23.313	154.847	34.191
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaalsaldo	Dekking-percentage
12 Apr. 1919	211.300	—	—	***	70.400	***
5 " 1919	207.700	—	—	***	70.800	***
29 Mrt. 1919	204.800	—	—	***	71.300	***
15 Febr. 1919	8.721	20.797	84.749	9.652	69.710	41
8 " 1919	8.413	20.111	84.431	9.613	68.541	41
1 " 1919	8.150	18.179	92.449	9.680	68.399	41
25 Jan. 1919	8.054	18.757	89.702	9.675	66.557	41
13 Apr. 1918	8.519	34.106	69.751	23.478	61.187	45
14 Apr. 1917	6.790	38.941	47.688	6.468	58.551	51
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 2)	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van 2/5 metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeschebare schulden	Disconto's	Div. rekeningen 1)
8 Febr. 1919	934	1.733 2)	1.320	1.300	304
1 " 1919	927	1.683 2)	1.366	1.303	307
25 Jan. 1919	920	1.654 2)	1.339	1.302	295
18 " 1919	913	1.751 2)	1.244	1.295	372
9 Febr. 1918	609	1.250	923	1.094	505
10 Febr. 1917	714	1.104	986	958	449
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa. 2) Hiervan zilverbons 277 dz. gld. 3) idem 272 dz. gld. 4) idem 261 dz. gld. 5) idem 270 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
16 April 1919	85.235	76.213	***	***	***
9 " 1919	85.090	74.957	335.925	28.500	318.068
2 " 1919	84.928	75.167	332.123	28.500	315.077
26 Mrt. 1919	84.252	73.649	328.064	28.500	308.577
18 April 1918	60.997	47.885	233.080	28.500	208.808
19 April 1917	55.065	38.112	152.031	28.500	119.748
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-percentage 1)
16 Apr. '19	56.114	78.305	27.710	116.563	27.472	19,03
9 " '19	58.031	77.624	30.309	116.292	28.582	19,50
2 " '19	67.114	78.870	32.790	123.302	28.215	18,07
26 Mrt. '19	56.993	79.452	25.623	121.760	29.053	19,71
18 Apr. '18	58.313	105.951	39.952	138.232	31.562	17,17
19 Apr. '17	37.575	124.044	54.768	124.539	35.403	19,74
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ³ / ₈

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen-scheine	Circu-latie	Dek-kings-percentage 1)
7 Apr. 1919	1.934.702	1.913.930	6.732.028	25.494.830	34
31 Mrt. 1919	1.936.690	1.915.993	6.732.155	25.490.489	34
22 " 1919	2.209.070	2.188.305	6.108.966	24.502.095	34
15 " 1919	2.260.573	2.239.818	5.947.575	24.351.199	34
7 Apr. 1918	2.527.515	2.408.727	1.529.559	11.917.046	34
7 Apr. 1917	2.548.055	2.531.940	350.236	8.558.966	34
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitge-geven	In kas bij de Reichs-bank
7 Apr. 1919	30.196.113	11.252.575	17.875.300	6.703.500
31 Mrt. 1919	30.177.273	14.502.943	17.872.600	6.724.800
22 " 1919	27.584.093	11.967.850	16.855.600	6.099.300
15 " 1919	28.525.552	13.061.506	16.697.100	5.938.400
7 Apr. 1918	15.202.759	7.595.003	8.534.300	1.517.900
7 Apr. 1917	9.941.607	4.819.929	—	—
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buiten-goud-wissels	Disc. en belee-ningen	Bijzondere schuld van Oostenrijk en Hongarije	Bank-biljetten	Rek. Crt. saldi
7 Apr. '19	1) 334.337	12.003.912	32.954.000	38.606.158	6.699.869
31 Mrt. '19	335.304	12.144.942	32.954.000	37.965.314	7.421.655
23 " '19	335.325	12.129.075	32.954.000	37.709.061	7.659.814
15 " '19	335.119	12.118.318	32.681.000	37.408.198	7.610.102
7 " '19	335.066	12.135.687	32.681.000	37.143.502	7.905.895
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

1) waarvan 262.146 goud, 15.156 buitenlandsche goudwissels en 57.035 munt- en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
17 Apr. '19	5.545.817	1.978.308	311.288	787.550	22.400.000
10 " '19	5.545.014	1.978.308	311.425	789.655	22.150.000
3 " '19	5.544.372	1.978.308	312.269	766.536	22.050.000
27 Mrt. '19	5.542.691	1.978.308	313.012	753.079	21.600.000
18 Apr. '18	5.377.742	2.037.108	253.576	1.231.401	15.350.000
19 Apr. '17	5.232.489	1.947.672	257.913	792.194	9.900.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Belee-ning	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Parit-culieren	Rek. Crt. Staat
	899.926	920.393	1.218.923	33.975.178	3.020.013	44.058
924.743	931.967	1.232.172	33.998.163	2.879.581	41.185	
1.006.971	940.124	1.207.203	33.736.477	2.867.082	94.098	
1.000.447	953.990	1.215.386	33.371.661	3.012.706	—	
1.441.244	1.099.553	1.101.999	26.231.771	3.213.506	41.975	
495.166	1.257.047	1.169.429	19.001.719	2.442.450	97.237	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. 1)

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wijsels en beleen.	Circu-latie	Rek. Crt. saldi
17 Oct. '18	1.216.753	100.082	480.000	97.728	1.507.912	377.440
10 " '18	1.219.743	100.021	480.000	100.040	1.508.011	382.595
3 " '18	1.144.781	100.011	480.000	95.287	1.452.612	358.318
26 Sept. '18	1.145.778	99.982	480.000	101.783	1.452.948	365.452
18 Oct. '17	476.043	90.903	480.000	100.351	1.172.474	91.204
19 Oct. '16	352.872	76.033	480.000	39.834	828.739	110.068

1) Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buiten-land	Zilver etc.	F.R. Notes in circu-latie
14 Mrt. '19	2.129.534	1.289.878	5.829	67.203	2.503.095
7 " '19	2.139.479	1.281.353	5.829	65.983	2.488.537
28 Febr. '19	2.122.998	1.307.923	5.829	65.725	2.472.307
20 " '19	2.125.041	1.310.906	5.829	66.491	2.466.248
15 Mrt. '18	1.793.243	890.714	52.500	58.950	1.406.228
16 Mrt. '17	897.926	340.947	—	16.176	336.061

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waar-van Kapitaal	Algem. Dek-kings-percentage 1)	Percent. Goud-dekking circula-tie
14 Mrt. '19	2.148.502	2.452.462	81.562	47,3	51,1
7 " '19	2.161.220	2.401.287	81.490	47,6	51,4
28 Febr. '19	2.156.739	2.450.204	81.452	45,4	53,4
20 " '19	2.088.374	2.364.602	81.406	47,0	53,2
15 Mrt. '18	840.732	1.833.275	73.886	61,6	63,3
16 Mrt. '17	114.236	866.248	56.054	78,8	101,5

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
7 Mrt. '19	771	14.121.994	1.262.249	12.215.728	1.641.631
28 Febr. '19	771	14.154.488	1.253.166	12.309.801	1.641.232
21 " '19	771	13.811.680	1.225.311	12.124.573	1.628.370
14 " '19	771	13.972.786	1.255.438	12.180.657	1.624.454
8 Mrt. '18	682	11.928.372	1.164.890	11.190.614	1.395.667

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 19 April 1919.

Dé „stille week” heeft op het zakenleven der internationale effectenmarkten een grooten invloed gehad. Het vooruitzicht van vier vacantedagen (behalve te New York) heeft tot groote terughouding geleid, temeer, wijl in de diverse landen de omstandigheden van binnen- en buitenlandsche politiek nog niet van dien aard zijn, dat een rustige ontwikkeling tegemoet kan worden gezien. De beurzen staan derhalve steeds bloot aan invloeden van buitengewonen en onverwachten aard en het bij de effectenmarkten betrokken publiek geeft er dan ook de voorkeur aan, zijn posities zoo liquide mogelijk te houden in een tijd, waarin men, tengevolge van de beursluiting op de feestdagen, niet zou kunnen ingrijpen.

Hierbij kwam, dat voorvallen, die den stoot tot grootere affaires hadden moeten geven, vrijwel zijn uitgebleven. Nieuwe perspectieven hebben zich tot nu toe niet geopend. Te Berlijn is de staking der bankbeambten op het oogenblik dat wij dit schrijven nog steeds niet tot een einde gekomen; zij heeft zich zelfs tot buiten de hoofdstad uitgebreid. Te Berlijn zelve zijn tot nu toe zeven instellingen bij de beweging betrokken, t.w. de Bank für Handel und Industrie, Commerz und Disconto Bank, Deutsche Bank, Disconto Gesellschaft, Dresdner Bank, Mitteldeutsche Creditbank en Nationalbank für Deutschland. Inmiddels echter heeft de staking zich uitgebreid tot Mannheim, waar van Woensdag 16 dezer des namiddags te 12 ure alle werkzaamheden bij de bankinstellingen zijn stopgezet. Tot een overeenkomst, of zelfs tot het uitzicht op een eenigszins bevredigende regeling is men tot nu toe niet gekomen. Weliswaar is men er in geslaagd de meest noodzakelijke loonbetalingen ten behoeve der industrie te doen plaatsvinden, waardoor althans het meer algemeene gevaar eenigszins uit den weg is geruimd, doch het economisch leven ondervindt toch sterk den nadeeligen invloed der staking.

Bij deze tegenwerkende tendens voegden zich andere. Zoo verluide, dat Scheidemann plannen tot ontslagneming zou koesteren, terwijl voorts het wederoptreden der Spartaculieden te München aan de hoop op een verijdeling van den opmarsch der communistische theorieën, althans tijdelijk den bodem insloeg. Vervolgens veroorzaakte de voortdurende daling van den Markenkoers in het neutrale buitenland een stemming van onrust; de levensmiddelen en noodzakelijke grondstoffen, die tot voeding en wederopbouw van Duitschland van over de grenzen betrokken moeten worden, worden op deze wijze opgevoerd tot een kostprijs, die niet in verhouding tot de werkelijke waarde staat. Hierbij moet worden gevoegd, dat de export van Duitsche artikelen, vrijwel het eenige, waarmede onze Oostelijke burenen hunne behoeften kunnen betalen, door het buitenland in sommige gevallen sterk wordt tegengewerkt. Zoo is b.v. in de Vereenigde Staten een maatschappij opgericht, de Chemical Foundation Company, met een kapitaal van 500.000 dollar, in welke onderneming 4500 Duitsche chemische patenten zijn ingebracht. De liquidateur van het vijandelijk vermogen, de heer Palmer, beoogt met deze maatschappij een tegenweer tegen den import van Duitsche kleurstoffen te scheppen.

Onder deze invloeden was de beurs te Berlijn begrijpelijkerwijze ongeanimeerd gestemd. Een uitzondering vormden scheepvaartwaarden, wijl men aanneemt, dat de betrokken ondernemingen toch vroeg of laat tot verkoop van haar tonnenmaat zullen moeten overgaan, waarvoor dan vermoedelijk goede prijzen betaald zullen worden. In afwijking van de houding der laatste weken waren ook buitenlandse waarden met minder goede tendens, onder aanvoering van aandelen Canadian Pacific, die een twintigtal procenten reageerden in verband met een gerucht, dat tot inbeslagneming van het Deutsche bezit aan deze aandelen in Amerika zou worden overgegaan en dat te dien einde reeds een trustee was benoemd.

Ook de montaanmarkt was zeer gedrukt, waarbij de gewelddadige verwijdering van verschillende directeuren in Opper-Silezië door de arbeiders de aanleiding heeft gevormd. De staatsleeningen konden zich op het verlaagde niveau vrij goed handhaven.

Te Weenen is de tendens voortdurend zeer lusteloos gebleven, voornamelijk tengevolge van de onzekerheid, waarin Duitsch-Oostenrijksche bezitters van Hongaarsche waarden zich bevinden. Weliswaar is bij de Hongaarsche Regeering een verzoek ingediend tot bescherming van het buitenlandse vermogen en is op dit verzoek een, hoewel niet officieel, bevredigend antwoord ontvangen, doch tot eenigen daadwerkelijken maatregel is men nog niet gekomen.

Hoe de communistische Regeering te Boedapest overigens omtrent de tot nu toe geheerscht hebbende omstandigheden, vooral ten opzichte van het bankwezen, denkt, moge blijken uit een artikel van den volksgevolmachtigde voor financiën, Eugen Varga, getiteld „De dood der banken-heerschappij”, waarvan wij hier het voornaamste in résumé doen volgen:

Het programma des Heeren Varga omvat het plan tot overname in gemeenschappelijk bezit der gezamenlijke bankinstellingen, waarbij dan de „woeker”-banken van afzonderlijke bankiers en de kleine naamlooze vennootschappen ten spoedigste geliquideerd moeten worden. Van de duizenden instellingen op financieel gebied zullen op deze wijze binnen korten tijd niet meer dan een vijftal zeer groote overblijven. Deze zouden dan met een wijdvertakt net van filialen in de provincie arbeiden. Van deze resteerende instellingen zou één, rijksinstituut de financieele aangelegenheden van den Staat Hongarije en van de inmiddels gesocialiseerde industriele ondernemingen verzorgen, een tweede zou de centralisatie der financiën van alle niet-gesocialiseerde bedrijven ter hand nemen, een derde zou uitsluitend belast zijn met de registratie en afwikkeling der hypotheeken op klein-grond- en huizenbezit. Voorts zouden afzonderlijke instellingen belast worden met het spaarbankwezen en het grondcrediet. Eindelijk zou wellicht nog een circulatiebank noodzakelijk blijken ten behoeve der afwikkeling der bankbiljetten-uitgifte en voor de transacties met het buitenland.

Inmiddels is de couponbetaling der Hongaarsche staatschulden nog niet weder ter hand genomen, waardoor de rij der noodlijdende staten opnieuw met een is vermeerderd. Volgens het jaarverslag der Council of Foreign Bondholders kan het volgende overzicht omtrent de staten, die niet aan hun verplichtingen voldoen, worden gegeven:

in Ponden	Noodlijdende schuld	Achterstallige rente.
Rusland	1.746.721.002	81.434.477
Argentinië (prov. Corrientes) ..	297.520	53.553
Ecuador	2.747.555	803.429
Honduras	5.398.570	21.399.382
Mexico	54.956.213	12.312.603
Ver. Staten (Zuidelijke Staten)	15.048.000	36.000.000
Voorm. Geconfedereerde Staten	2.418.800	9.058.406
Totaal	1.827.587.660	161.061.850

Te Londen en te Parijs zijn de effectenbeurzen zeer stil en nagenoeg onveranderd van niveau gebleven. Alleen bestond te Londen wederom groote belangstelling voor petroleumwaarden, met aandeelen Shell aan het hoofd, in verband met de thans aanstaande emissie van nieuwe aandelen.

New York heeft echter een zeer levendige markt te aanschouwen gegeven. Voor een deel zijn de vrij aanmerkelijke omzetten in de hand gewerkt door het eenvoudiger interoceanische telegrafisch verkeer, waardoor b.v. telegrammen van onze beurs naar New York niet meer dan één a twee dagen onderweg zijn. Dit vergemakkelijkt de zaken der arbitrage-firma's zeer, zoodat enkele reeds tot het entameeren van dergelijke affaires op vrij groote schaal zijn overgegaan. De transacties, die thans te New York plaatsvinden, zijn voor een deel door het buitenland in de hand gewerkt, waarbij echter Wallstreet toch den toon blijft aangeven. Deze is in de laatste weken, en ook gedurende de berichtperiode, bijna ononderbroken gunstig geweest.

De optimistische verwachtingen ten opzichte van den buitenlandschen handel in de Vereenigde Staten kunnen dezen gang van zaken ter beurse dan ook volkomen wettigen. Met een enkel woord werd hier ter plaatse reeds gewag gemaakt van den geweldigen oogst, die vermoedelijk in de Unie zal worden binnengehaald en hoewel deze, uit hoofde van de door de Regeering gearandeerde minimumprijzen een aanmerkelijke uitgave op het staatsbudget zal veroorzaken, de landbouwende districten zullen hiervan ongetwijfeld goede vruchten plukken. Het gevaar van inflatie is hier natuurlijk niet denkbeeldig; voorloopig echter ziet men slechts de mogelijkheid van grooten rijkdom en dienovereenkomstig van groote activiteit voor de verschillende industrieën. Indien dan ook voor het export-saldo aan granen loonende prijzen gemaakt kunnen worden, is aan den ruimen oogst dan ook groot voordeel verbonden. Inmiddels staat nog te bezien, of de verwachtingen geheel in vervulling zullen gaan; de weersgesteldheid kan ook hier groote wijzigingen in het eindcijfer aanbrengen.

Ook op ander gebied is men doende de buitenlandse relaties uit te breiden. Reeds zijn berichten gepubliceerd,

volgens welke 30.000 ton steenkolen naar Gothenburg en 50.000 ton naar Rotterdam zijn verkocht, zoodat ook op dit gebied de concurrentie met Engeland wordt aangeknoopt. Weliswaar zijn de hooge Oceaan-vrachtprijzen nog een beletsel voor aanmerkelijke uitbreiding op het terrein der kolenleverantie, doch de Vereenigde Staten komen hierin tegemoet door het noteren van zeer lage f.o.b.-prijzen. Het probleem der arbeidsverhoudingen wordt in den mijnbouw eveneens op ingenieuze wijze opgelost. Nu de mijnheenaars er moeilijk toe kunnen overgaan de loonen te verlagen en toch de volle productiviteit der mijnen tot nu toe niet noodzakelijk is, hebben zij den arbeiders voorgesteld slechts drie dagen per week te werken tegen het tot nu toe geldende hooge loon, dan wel den arbeid gedurende vijf dagen per week voort te zetten, doch dan tegen een lager loon. Naar alle waarschijnlijkheid zal op deze wijze toch indirect een lagere loonschaal ingevoerd kunnen worden.

De vooruitzichten op een spoedigen vrede hebben op hun beurt er toe bijgedragen een opgewekte tendens ter beurze in het leven te roepen, zoodat, behoudens een enkele uitzondering, de geheele markt een geanimeerd aspect te aanschouwen heeft gegeven.

Te onzent heeft de markt, in tegenstelling met de meerderheid der buitenlandsche beurzen en meer in overeenstemming met New York, een geanimeerd en opgewekt verloop gehad, waarbij nochtans koersverschillen van groote beteekenis niet zijn voorgekomen. Ook de omzetten waren slechts van bescheiden aard, doch de stemming was doorgaans vast te noemen.

Onze inheemsche staatsfondsen echter konden niet van deze tendens profiteren. Weliswaar werd geen nieuwe reactie geconstateerd, doch een koersverbetering bleef eveneens uit. De belangstelling was slechts klein.

Ook buitenlandsche staatsfondsen konden zich niet in een uitgebreiden handel verheugen. Iets vaster waren Oostenrijksche papieren, in verband met een geringe verbetering van den kronenkoers, doch de verbetering bleef binnen enge grenzen beperkt.

	15 Apr.	16 Apr.	17 Apr.	Rijzing of daling.
4½ % Ned. W. Sch. 1916	86½	86½	85¾	— ⅞
4 % " " " 1916	79¼	78¾	78½	— ¾
3½ % " " "	67¾	68½	68½	+ ¾
3 % " " "	62¾	62½	62½	+ ¼
2½ % Cert. N. W. S.	52	52½	52½	+ ¼
5 % Oost-Indië 1915	92½	92	92½	+ ½
4 % Hongarije Goud	27	27	27	—
4 % Oosteur.Kronenrente	21½	21¾	22¼	+ ⅞
5 % Rusland 1906	36	34	34	— 2
4½ % Iwongorod Domb. ...	20¾	22	18¾	— 2
4 % Rusland Cons. 1880 ..	21	20½	20½	— ½
4 % Rusl. bij Hope & Co.	20¾	22½	23	+ 2¼
4 % Servië 1895	46	46	46	—
4½ % China Goud 1898 ..	68½	70	72	+ 3½
4 % Japan 1899	69¾	69¾	69¾	—
4 % Argentinië Buitenl. ..	60½	63¾	63¾	+ 3¼
5 % Brazilië 1895	73¾	73¾	73¾	—
5 % " 1913	70¼	70¼	70¼	—

De *scheepvaartmarkt* was doorgaans opgewekt van toon, doch met slechts uiterst geringe koersverschillen. De meeste aandacht bleef bestaan voor de Indische lijnen, waardoor aandelen Nederland, Rotterdamsche Lloyd, Unie, enz. goed op peil konden blijven.

	15 Apr.	16 Apr.	17 Apr.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	410	408¼	407½	— 2½
" " " „gem.eig.	390	388	389	— 1
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. .	282	282	282	—
Holl. Alg. Atl.-Stoomv.-Mij.	161	161	161	—
Hollandsche Stoomboot-Mij.	187	186	186	— 1
Java-China-Japan-Lijn ...	306¾	306½	307¼	+ ⅞
Kon. Hollandsche Lloyd ..	167¾	169¼	169¼	+ 1½
Kon. Ned. Stoomv.-Mij. ...	212	209½	211	— 1
Kon. Paketvaart-Mij.	242½	244½	244½	+ 2
Maatschappij Zeevaart	338	338	338	—
Nederl. Scheepvaart-Unie. .	255	256¼	256½	+ 1¼
Nievelt Goudriaan	498	499¼	499½	+ 1½
Rotterdamsche Lloyd	277	280½	280	+ 3
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	260	259	259	— 1
" " „Nederland” ..	311½	312¾	310¾	— ¾
" " „Noordzee” ..	165	164½	164½	— ½
" " „Oostzee”	376	378½	328½*	— 47½

* ex dividend.

De *cultuurafdeeling* bleef opgewekt van toon. Zelfs konden aandelen en actions der Cultuur-Mij. der Vorstenlanden nog verder in koers stijgen, aan welke richting zich

aandeelen Handelsvereniging „Amsterdam” en Ned.-Indische Handelsbank aansloten.

De *petroleummarkt* kon, na de hier reeds gereleveerde beweging in de cultuurafdeeling, de grootste aandacht trekken. Meer en meer vestigde zich de overtuiging, dat de Koninklijke Petroleum-Mij. nu toch binnen afzienbaren tijd tot het emitteeren van nieuwe aandelen zal overgaan, temeer, waar de Shell Company in deze reeds het voorbeeld heeft gegeven. Reeds verluiddde, dat de gepubliceerde, doch door de directie tegengesproken berichten dienaangaande wel onjuist waren, doch dan in den zin, dat veel betere condities aan aandeelhouders zouden worden geoffreerd. In verband hiermede kon de koers der betrokken aandelen niet onbelangrijk monteeren en verlaten zij de berichtsperiode op het verhoogde peil.

In de overige petroleumfondsen ging slechts weinig om, terwijl de koersfluctuaties eerder een aan de beweging in aandelen Koninklijke tegengestelde richting aannamen.

Tabak- en rubberwaarden waren vrijwel verlaten, de laatste echter met een goeden ondertoon. De declaratie van een dividend-uitkeering ad 12 pCt. op aandelen Koloniale Rubber-Maatschappij was blijkbaar reeds in den koers verdisconteerd, zoodat ten opzichte hiervan geen bijzondere koersbeweging te constataren viel.

	15 Apr.	16 Apr.	17 Apr.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	186¾	186¾	186¾	—
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	184½	188½	187½	+ 3
Rotterd. Bankvereniging ..	142	142	132*	— 10
Amst. Superfosfaatfabriek. .	150	146	144	— 6
Van Berkel's Patent	145	148	150	+ 5
Insulinde Oliefabriek	240	240½	240	—
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	103	103	103¼	+ ¼
Ned. Scheepsbouw-Mij.	168	168½	168½	+ ½
Philips' Gloeilampenfabriek	427	427	428	+ 1
R. S. Stokvis & Zonen	555	555	557½	+ 2½
Vereenigde Blikfabrieken. .	123¼	117¼*	118¼	— 5
Compania Mercantil Argent.	267	267½	270	+ 3
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	157¾	158½	159	+ 1½
Handelsver. Amsterdam ..	442	440	441	— 1
Holl. Transatl. Handelsver.	131¾	133	133¾	+ 2
Linde Teves & Stokvis	225	225	225	—
VanNierop&Co's Handel-Mij	182½	182½	182¾	+ ¼
Tels & Co's Handel-Mij	159¾	160¾	160¾	+ 1
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	267½	268	267½	—
Kon. Petroleum-Mij.	655	660	659	+ 4
Orion Petroleum-Mij.	79¼	80¼	81	+ 1¾
Steaua Romana Petr.-Mij. .	148½	149¾	148¾	+ ¾
Amsterdam-Rubber-Mij.	185½	184½	185	— ½
Nederl.-Rubber-Mij.	103¼	104½	104	+ ¾
Oost-Java-Rubber-Mij.	220½	221½	215½	— 5
Deli-Maatschappij	480	489	490	+ 10
Medan-Tabak-Maatschappij.	220	216	221	+ 1
Senembah-Maatschappij ..	460	465	470½	+ 10½

* ex dividend.

De *Amerikaansche afdeeling* was, in aansluiting aan Wallstreet, zeer optimistisch van tendens. Niet alleen de courante, doch ook de gewoonlijk minder verhandelde waarden trokken op buitengewone wijze de aandacht. Zoo ontstonden levendige omzetten in aandelen Intercontinental Rubber Company, waarin ook enkele arbitrage-transacties werden uitgevoerd. Voorts waren Marinewaarden en preferente aandelen Hide & Leather gezocht. Ondanks het vooruitzicht op de vacantedagen werden vrij groote hausse-posities opgebouwd, die op den laatsten beursdag niet werden geliquideerd.

	15 Apr.	16 Apr.	17 Apr.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	92	93	94	+ 2
Anaconda Copper	131½	132¾	132	+ ½
Un. States Steel Corp.	96	96¾	95¼	— ¾
Atchison Topeka	93¾	93¾	93¾	—
Southern Pacific	98¼	97¾	98¾	+ ¾
Union Pacific	135¼	136¾	136½	+ 1½
Int. Merc. Marine afgest.	31¾	34¼	34¾	+ 3
" " " " prefs.	138¾	139¾	139	+ ¾

De *geldmarkt* was ruim; in den loop der berichtsperiode daalde de notering voor gelden op prolongatie van 4½ tot 3½ pCt.

GOEDERENHANDEL

GRANEN.

22 April 1919.

Oogstberichten van Noord-Amerika zijn nog steeds zeer gunstig. Bij den voortgang van den uitzaai van zomer-

tarwe wordt het steeds waarschijnlijker, dat, in overeenstemming met de reeds lang gekoesterde verwachting, de hooge garantiëprijs er toe zal leiden, dat de met zomertarwe-bezaaide oppervlakte belangrijk grooter zal zijn dan in vroegere jaren, ten koste van maïs, haver en lijnzaad. Uit Californië wordt reeds bericht, dat daar de opbrengst van gerst om die reden geringer zal zijn dan gewoonlijk. Nadat in het begin der afgelopen week de graanprijzen in de Vereenigde Staten weinig verandering hebben ondergaan, zijn ze in de laatste dagen zeer belangrijk gestegen. Op 21 April waren maïs, gerst, haver en rogge eenige centen per bushel hooger dan zij in de willige periode van eind Maart zijn geweest. Misschien staat dit in verband met de omstandigheid, dat de Amerikaansche Regeering als koopster is opgetreden van maïsmeel, roggemeel en gerstmeel en met haar plan om in April 1.600.000 ton graan en graanproducten naar Europa uit te voeren. Met Europa zullen dan zeker de Midden- en Oost-Europesche landen bedoeld zijn. Gerst geniet groote belangstelling bij den vrijen handel van Noord-Amerika naar Europa en vooral in de betere soorten worden geregeld zaken gedaan, vooral naar Engeland en België. Het gebrek aan scheepsruimte is daarbij echter een groot bezwaar. Met ingang van 21 April is in Engeland de handel in alle nog gecontroleerde gerstsoorten vrijgelaten, hetgeen tot nog toe slechts was geschied voor Californische, Oregon- en Chilergerst. Ook in rijst en peulvruchten is de handel weder vrij. Aanvoeren van tarwe en meel blijven in Engeland nog steeds beneden de behoefte, zoodat de voorraden, die in het einde van 1918 zeer groot waren, nog voortdurend afnemen. Waarschijnlijk zal daarin nu echter verandering komen, daar grootere hoeveelheden, dan tot nog toe het geval was, naar Engelsche havens onderweg zijn. In de eerste helft van April was in Engeland het weder iets beter dan in Maart en met den uitzaai van zomergraan is eenige voortgang gemaakt. De achterstand is echter niet in te halen en tegenover het vorige jaar wordt eene vermindering in de bezaaide oppervlakte van 10 tot 15 pCt. verwacht. Maïsuitvoeren uit de Vereenigde Staten zijn nog slechts van zeer weinig beteekenis, terwijl de invoer van Argentijnsche maïs daar geregeld voortgaat. Ook naar Europa zijn de verschepingen van Plata Maïs vrij belangrijk. Tot prijsverhooging in Argentinië hebben die echter

nog niet geleid. Het voor uitvoer beschikbare overschot is daar voorloopig nog te groot, terwijl de nieuwe oogst, die nu wordt binnengehaald, van grooten omvang zal zijn. Wel wordt geklaagd over regenschade, doch belangrijk zal die waarschijnlijk niet zijn. De loop der prijzen doet dat althans niet vermoeden. Algemeen wordt vermoed, dat de minimumprijs voor Plata Maïs, welks invoering voorloopig tot 1 Juli was uitgesteld, voorgoed van de baan is. In de offertes, die verschepers maken, wordt daarmee althans geen rekening meer gehouden.

De Wheat-Executive te Londen, die de neutralen tot nog toe voorzag van Argentijnsche tarwe, heeft laten weten, dat zij daaraan een einde wenschte te maken, zoodat de inkoop in het vervolg weder bij den handel dienen te geschieden.

Zaken van Argentinië hebben nog meer dan die uit Noord-Amerika te lijden onder het gebrek aan scheepsruimte, gedeeltelijk ten gevolge der stakingsmoeilijkheden in de Argentijnsche havens. De aangeboden ruimte is veel te gering voor de behoefte en zeer hooge vrachten worden geregeld betaald. Zoolang deze toestand voortduurt, zullen de Noord-Amerikaansche granen, ondanks de zeer hooge prijzen, koopers blijven vinden en de goedkope voorraden in Argentinië nog steeds hun invloed op die prijzen niet kunnen doen gelden.

Nederland. Nu de Vereenigde Staten, zooals in ons vorig bericht vermeld, aan de neutralen geen tarwe en tarwemeel meer wenschen te leveren, zal ook onze Regeering Plata Tarwe koopen en, daar de Wheat Executive niet meer als verkoper optreedt, is aan den handel om aanbiedingen gevraagd. Nu in Argentinië een aantal Nederlandsche firma's zich gedurende den oorlog als graan-exporteurs hebben gevestigd, behoeft de Regeering zich, evenals gedurende den oorlog reeds met andere graan-soorten het geval was, niet tot buitenlandsche huizen te wenden.

De graanhandel neemt in ons land slechts langzaam in omvang toe. Eenige partijen Mixed Maïs uit België zijn te Rotterdam en in andere plaatsen aangekomen en vinden geleidelijk koopers. Van andere voerartikelen gaat echter de verkoop moeilijk. Plata Maïs in spoedige posities ontmoet eenige belangstelling, doch Noord-Amerikaansche artikelen worden nog steeds als te duur beschouwd.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Mais Mei	Lijnzaad Mei
19 Apr. '19	226	161	70 ³ / ₈	10,90	5,10 ³)	19,70 ⁴)
12 Apr. '19	226	158 ¹ / ₂	68 ⁷ / ₈	10,75	5,— ³)	19,50
19 Apr. '18	220	127	83 ¹ / ₄	12,45	5,40	24,20
19 Apr. '17	241	146	66 ¹ / ₂	14,65	10,15	22,50
19 Apr. '16	113	76	45 ¹ / ₈	8,10	4,85	11,85
20 Juli '14	82 ¹)	56 ³ / ₈ ¹)	36 ¹ / ₂ ¹)	9,40 ³)	5,38 ²)	13,70 ³)

¹) per Dec. ²) per Sept. ³) nieuwe oogst. ⁴) 21 April.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	21 April 1919	14 April 1919	21 April 1918
Tarwe (inlandsche)	25,— ¹)	25,— ¹)	—
Rogge (70 Kg. natuurgew.)	28,50 ¹)	28,50 ¹)	—
Maïs (La Plata)	—	—	420,— ¹)
Gerst (60 Kg. natuurgew.)	23,— ¹)	23,— ¹)	—
Haver (inlandsche)	23,— ¹)	23,— ¹)	—
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	37,—	37,—	30,— ¹)
Lijnzaad (inlandsch)	40,— ¹)	40,— ¹)	—

¹) Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	13—19 April 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. t/idoak 1918	13—19 April 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. t/idoak 1918	1919	1918
Tarwe	—	22.536	—	—	5.970	—	28.506	—
Rogge	—	—	—	—	8.690	—	8.690	—
Boekweit	—	—	—	—	—	—	—	—
Maïs	—	1.500	—	—	—	—	1.500	—
Gerst	—	4.407	—	—	3.450	—	7.857	—
Haver	—	5.056	—	—	—	—	5.056	—
Lijnzaad	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijnkoek	311	2.183	—	—	—	—	2.183	—
Tarwemeel	—	44.669	—	—	35.705	—	80.374	—
Andere meelsoorten	—	18.288	—	—	616	—	18.904	—

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor het Buitenland.

Tarwe	—	121.446	96.316	—	—	—	121.446	96.316
Maïs	—	13.855	19.898	—	—	—	13.855	19.898
Rogge	—	—	5.174	—	—	—	—	5.174
Tarwemeel	—	98.617	—	—	—	—	98.617	—
Gerst	—	41.086	3.697	—	—	—	41.086	3.697
Haver	530	88.335	—	—	—	—	88.335	—
Lijnkoeken	—	932	—	—	—	—	932	—
Andere meelsoorten	275	81.670	—	—	—	—	81.670	—

VERKEERSWEZEN.**RIJNVAART.**

Week van 14 tot 21 April 1919.

Ook in de afgelopen week hadden weder geen bevrachtingen naar den Rijn plaats. Met het transport van levensmiddelen voor de civiele bevolking aan den Rijn is nog steeds geen aanvang gemaakt; de schepen, die van hier vertrekken, zijn alle beladen voor de troepen in het bezette gebied.

De beschikbare scheepsruimte, welke hier ter beurze grif werd opgenomen, werd aangenomen om in Antwerpen te gaan laden tegen een gemiddelde huur van 3 cents per ton per dag.

De sleeploonen bewogen zich tusschen 70 en 90 cents boven het 50-cents-tarief van Rotterdam/Dordrecht naar de Ruhrhavens. Bevrachtingen in de Ruhrhavens hadden niet plaats. De vracht werd genoteerd met Mk. 2,50.

Nog steeds wordt in de mijnen gestaakt; hierin schijnt echter in de laatste dagen der vorige week eenige verbetering te zijn gekomen, wat echter nog geen grootere verminderingen per schip tengevolge zal hebben, aangezien de kolenvoorraad in het Ruhrgebied zelf totaal is uitgeput en wel in het laatst van de vorige week van dien aard, dat zelfs het Rijnvervoer gedeeltelijk stop gezet moest worden. Te slepen vanaf de Ruhrhavens was er dientengevolge dan ook zeer weinig. Het sleeploon werd genoteerd met Mk. 3,30 per ton.

De waterstand van den Rijn was steeds wassende; Cauber Pegel wees einde der week 4,61 Meter aan.

SCHEEPVAART.

19 April 1919. De vrachtenmarkt vertoont een merkwaardig beeld; statistieken zijn vrijwel waardeloos; daar vrachten verschillen naar gelang van nationaliteit der schepen, positie, bestemming en allerlei andere bijkomende omstandigheden. Zoo werd voor een Engelsch schip van Noord-Amerika naar Rotterdam/Havre 16/- per quarter betaald, terwijl neutrale schepen meer dan de dubbele vracht ontvingen. Voor kolen van Cardiff naar Bordeaux werd 28/- voor een Britsche en 54/- voor een neutrale boot betaald. Van Birma werd ruimte tot 75/- in Britsche en tot 150/- per ton dw. in Japansche schepen gebracht, terwijl van Java tot 170/- per ton op de dw. naar Antwerpen/Amsterdam en tot 390/- per ton coprah naar Antwerpen/Rotterdam afgesloten werd. Van de veel verder gelegen Australische havens werden een aantal afdoeningen tot 105/- naar Engeland voor standaardsschepen gemeld. Van de Middellandsche Zee wordt voor erts naar Engeland 16/- à 20/- betaald aan Britsche schepen; neutralen besommen voor fruit de driedubbele vracht.

Voor bevrachtingen van Noord- en Zuid-Amerika naar Nederland is het net eender gesteld. De schepen, die voor de regeering lading aanvoeren, krijgen amper genoeg om de kosten te dekken; vreemde booten kunnen echter zeer hooge vrachten bedingen. Zoo werd op de net form \$ 45 van New York naar Rotterdam betaald; een zeilschip werd van Zuid-Amerika afgesloten tot 200/-.

Timecharter-vrachten wisselen eveneens sterk af, en wel van 18/- tot 42/6 per ton dw. per maand naar gelang van duur van het charter en nationaliteit van het schip.

Op de regeeringsbureaux in Engeland schijnt een chaotische verwarring te heerschen. Sommige reeders slagen er in hun schepen gedeeltelijk vrij te krijgen, andere worden gedwongen ladingen tot zeer lage vrachten te vervoeren. De ontevredenheid over de regeeringsmaatregelen is algemeen.

Scheepsprijzen vertoonen in Engeland en Japan als gevolg van de onzekere toestanden een dalende richting. In Nederland worden daarentegen hoogere prijzen besteed, vooral voor kleine vaartuigen, waarvoor uitvoervergunning nogal gemakkelijk te krijgen moet zijn.

Eenige booten, die indertijd door Amerika afgenomen werden, zijn in Nederland aangekomen, doch ze hebben de Amerikaansche vlag nog in top; er zijn reeders, die, na zeker vlammend regeeringsprotest, verwacht hadden, dat die vlag hier neergehaald zou worden.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/ R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
14/19 April 1919	—	—	16/- ¹	8/6 ¹	200/- ³	62/6 ³
7/12 „ 1919	—	—	f 21,- ²	8/6 ¹	280/-	62/6 ¹
15/20 April 1918	—	—	—	50/-	—	200/-
16/21 April 1917	—	—	—	40/-	—	137/6
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ^{1/4}	1/11 ^{1/4}	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rioter	Rotterdam	Gothenburg
14/19 Apr. 1919	28/- ¹	47/6	47/6	45/-	f 10	Kr. —
7/12 „ 1919	54/- ²	47/6	47/6	45/-	„ 10	„ 52 ^{1/2}
15/20 Apr. 1918	69/-	101/3	—	120/-	—	—
16/21 Apr. 1917	69/-	125/-	110/-	100/-	—	—
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
14/19 April 1919.....	75/- ¹	150/- ²	—	—
7/12 „ 1919.....	75/- ¹	75/- ¹	—	—
15/20 April 1918.....	275/-	500/-	—	185/-
16/21 April 1917.....	270/-	350/-	—	160/-
Juli 1914.....	14/6	16/3	25/-	22/3

¹) Voor Britsche schepen. ²) Voor neutrale schepen.

³) Per Zeilschip.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

ADVERTENTIËN**De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij****ROTTERDAM**

Telefoon 3600

AMSTERDAM

Telefoon N 5580

's-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

LEEUWARDEN**GRONINGEN**

Telefoon 1555

ARNHEM

Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc., in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.

NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK

HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven)
Gecertificeerd door de Centrale Trust-CompagnieVerkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,—
op elk goed effectenkantoor**GRONINGSCHЕ CREDIET-
EN HANDELSBANK**

GRONINGEN, APELDOORN, APPINGEDAM, ASSEN EN VEENDAM

Kapitaal f 5.000.000,—

Geplaatst en volgestort f 2.500.000,—

Reserves ruim. f 478.000,—

VERSCHAFT BEDRIJFSKAPITAAL AAN
LANDBOUW, HANDEL EN NIJVERHEID

INCASSO — DEPOSITO — SAFE DEPOSIT

**KONINKLIJKE
HOLLANDSCHE
LLOYD**

AMSTERDAM

Geregelde Passagiers- en
Vrachtdienst met nieuwe,
moderne post-stoomschepen

TUSSCHEN

AMSTERDAM

EN

ZUID-AMERIKA

VIA

CORUÑA, VIGO, LISSABON, LAS PALMAS.

**STANDARD BANK
OF SOUTH AFRICA, LTD.**

ROTTERDAM - 15 COOLSINGEL

(HOOFDKANTOOR: 10 CLEMENTS LANE, LONDON, E. C., 4)

	f 12,— = £ 1.
MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL.	f 74.329.200,—
GESTORT KAPITAAL.	f 18.582.300,—
RESERVEFONDS	„ 26.400.000,—
NIET GESTORT KAPITAAL. . . .	„ 55.746.900,—
	<u>f 100.729.200,—</u>

Meer dan 250 kantoren in Zuid-Afrika en elders

**BEHANDELING VAN BANKZAKEN
MET ALLE WERELDDEELEN****Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij**

WIJNHAVEN 111-113 - ROTTERDAM

TELEFOON 7841-7842-7843-7861

BIJKANTOREN te AMSTERDAM, 's-GRAVENHAGE en HAARLEM

Belast zich met het verzorgen van uitgaven en tijdschriften op elk gebied